

20717.

T.C.

Marmara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü

19. YÜZYIL GİTAR BESTECİLERİ

A. Aylin HALVAŞI

(Yüksek Lisans Tezi)

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Yıldız ELMAS

İstanbul 1992

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

ÖNSÖZ

Tüm dünyada büyük ilgi toplayan klasik gitar, gün geçtikçe daha geniş bir alana yayılmakta, birçok virtüöz ve besteci çalgının daha da önem kazanması için çalışmalarında bulunmaktadır.

Ülkemize baktığımızda klasik gitarın diğer ülkelere göre yeniyeni yaygınlaşmaya başladığı görülmektedir. Günümüzde düzenlenen festivaller, klasik gitar resitalleri, geniş bir izleyici kitlesinin oluşmasını sağlayarak çalgıya karşı büyük bir ilgi, istek uyandırmıştır. Bugün konservatuarlar ve bazı üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde klasik gitar eğitimine yer verilmekte, gitar çalma ve gitar beste yarışmaları düzenlenmektedir.

Türkiye'de gitar ve gitar besteleri ile ilgili kaynak eksikliği gitarın yaygınlaşmasını yavaşlatan en büyük etkenlerden biri olmuş, bulunan kaynakların çoğunun yabancı dilde olması ise konuya ayrı bir önem getirmiştir. Gitar çalan pek çok kişi seslendirdiği eseri, bestecisini tanımamakta, bu gerek yorum gerekse teknik açıdan olumsuzluklara yol açmaktadır. Gitar bestecileri hakkındaki bilgi eksikliği "19. yüzyıl Gitar Bestecileri" konusunda araştırma yapmamızda önemli rol oynamıştır. Gitarın solo çalgı olarak bu yüzyılda popüler olması, pek çok yorumcu ve bestecinin yine bu yüzyılda gitar ve literatürünün gelişmesi için çalışmalarda bulunması dönem olarak 19. yüzyılı incelememizde etkili olmuştur. Yapmış olduğumuz araştırma ile 19. yüzyılda gitarın genel durumu ve gitar bestecileri hakkında fikir verebildiğimiz umudunu taşıyoruz.

Yüksek Lisans Tezi olarak yaptığım bu araştırmada değerli görüş ve bilgileriyle yardımlarını esirgemeyen

danışmanım Sn. Doç.Dr. Yıldız Elmas'a, Sn. Prof.Dr. Selçuk Mülâyim'e ve çevirileriyle bana katkıda bulunan Sn. F. Pelin Uluşan'a teşekkürlerimi sunarım.

A. Aylin Halvaşı

Göztepe, Haziran, 1992

19. YÜZYIL GİTAR BESTECİLERİ

Önsöz	
I. <u>GİRİS</u>	1
Metot ve Düzen	3
II. <u>19. YÜZYIL ÖNCESİ GELİŞMELER</u>	5
III. <u>19 YÜZYILDA GİTAR</u>	
A. Gitarın Evriminde 19. Yüzyıl	18
B. Besteciler ve Yorumcular	24
1. Luigi Boccherini	24
2. Simon Molitor	25
3. Josef Ignaz	25
4. Philippo Gragnani	26
5. Ferdinand Carulli	26
6. Andreas O. Sichra	29
7. Kaspar Fürstenau	29
8. Simon N. Aksenow	30
9. Wenzel Matiegka	30
10. August Harder	31
11. Francesco Molino	31
12. Alois Joseph Wolf	32
13. Joseph Küffner	32
14. Johann Nepomuk Hummel	33
15. Fernando Sor	34
16. Leonhard de Call	38
17. Anton Dibelli	39
18. Mauro Giuliani	40
19. Nicolo Paganini	48
20. Dionisio Aguado	50
21. Carl Maria von Weber	52
22. Luigi Rinaldo Legnani	52
23. Mikail T. Wissotskyi	53
24. Matteo Carcassi	53

25. Gioacchino Antonio Rossini	55
26. Francois Hünten	56
27. Ignaz Moscheles	56
28. Kaspar Kummer	57
29. Franz Schubert	57
30. Zani Di Ferranti	58
31. Hector Berlioz	59
32. Johann Kaspar Mertz	60
33. Napoleon Coste	62
34. Nikolai P. Makarow	63
35. Richard Wagner	64
36. Giuseppe Verdi	64
37. Ernesto Camillo Sivori	64
38. Marcus D. Sokolowsky	65
39. Sidney Pratten	65
40. Giulio Regondi	66
41. J.F. Decker Schenk	66
42. Manuel Y. Ferrer	67
43. Julian Arcas	67
44. Charles De Janon	67
45. Charles James Dorn	68
46. Francisco Tarrega	68
47. Ísaac Albeniz	71
48. Frank Mott Harrison	71
49. Luigi Mozzani	71
50. Ernest Shand	74
51. Manuel de Falla	74
52. Miguel Llobet	75
53. Joaguin Turina	76
54. Manuel M. Ponce	77
55. Emilio Pujol	78
56. Heitor Villa-Lobos	79
57. Andres Segovia	83
58. Sainz de la Mazza	84
59. Tschibra	85

60. Josef Kreutzer	85
61. Matteo Bovilagva	85
62. Joseph Kaminsky	85
63. Felix Horetzky	86
64. P. Petoletti	86
65. Antoine L'Hoyer	86
Sonuç	87
Özet	89
Kaynakça	
Ekler	

I. GİRİŞ

19. yüzyıl süresince özellikle tüm Avrupa çapında yaygınlaşan gitarın kaynağı ve kullanımı çok eski tarihlere dayanmaktadır.

Tarih içerisinde ilk kez Batı Asya medeniyetlerinde rastlanan gitara benzer telli çalgılar daha sonra Mısırlılar, Yunanlılar ve Romalılar'da görülmüştür. 11. yüzyılda Haçlı seferlerinin kültürel alandaki etkileri sonucu bu tür çalgılar Araplar tarafından Avrupaya yayılmıştır.

Bugünkü şeklini alana kadar çeşitli aşamalardan geçen gitara pek çok kişi ilgi göstermiştir. Ataları Arap müziğine uzanan, İspanya'daki Arap egemenliği çağında İberia adasına yerleşen 16. yüzyıldan sonra gerek "solo" görevinde gerekse şarkı ve dans eşliğinde ideal bir eleman sayılan gitara olan ilgide başlıca iki neden önemli rol oynamıştır: Türlü akorlar eşliğinde ezgisel çizgiyi sürdürebilmesi, kolay taşınabilmesi(1).

Pek çok virtüöz ve besteci gitarın yaygınlaşması için çalışmalarda bulunmuş bu sayede başlangıçta eşlik çalgısı olarak görülen gitar zamanla konser çalgısı olarak da önem kazanmıştır.

Gitar tarihinde 19. yüzyıl geniş bir yer tutmuştur. Bu dönemde besteci ve virtüözler gitar literatürünün genişlemesinde etkili olmuş çalgıya biçim ve çalış tekniği ile ilgili yenilikler getirmiştir. İspanyol yapımcı Antonio Torres çalgıya standart ölçüleri getirerek bugün kullanılan klasik gitarın temelini oluşturmuştur. Bu dönemde İspanyol

---

1) Yener, F., Müzik, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Beyaz Köşk Yayınları No 1, İstanbul. 1983, s. 120.

Aguado, Sor, Tarrega, Llobet, İtalyan Carulli, Giuliani, Carcassi en önemli gitar virtüözleri ve bestecileri arasında yer almıştır.

Günümüzde gerek gitar eğitiminde, gerek konserlerde 19. yüzyıl bestecilerinin eserlerine geniş yer verilmektedir. Bu eserler seslendirilirken bestecinin müziğinin özellikleri hakkında bilgi önemli rol oynamaktadır. Müzik tarihinde diğer enstrüman bestecileri ile kıyaslandığında gitar bestecileri hakkında çok az kaynak bulunmaktadır. Yaptığımız araştırmayla bu konuyu imkanlarımız nispetinde aydınlatmaya çalıştığımızı ümit etmekteyiz.

Metot ve Düzen

Araştırmamızın başlangıcında gitarın kaynağı, kökeni üzerinde durulmuş gitarın ilk çağlardan 19. yüzyıla kadar hangi çalgıların gelişimi sonucu oluştuğu açıklanmıştır. Daha sonraki bölümde çalgının 19. yüzyıldaki genel konumu ve gelişmeleri üzerinde incelemeler yapılmış, bu dönemde gitar için eserler yazan besteciler ve yorumculara yer verilmiştir.

Gitar açısından faydalı olması için bestecilerin hayatıyla ilgili yaşam öykülerinden ziyade, çalgı için yaptıkları ve eserleri üzerinde durulmuştur. Bestecilerle ilgili bilgiler tarih sırasıyla ve gitara olan katkıları ile orantılı genişlikte ele alınmıştır. Sadece gitar çalan ve beste yapan kişilerin yanısıra, başka çalgı çaldığı halde gitar için de beste yapan kişilere yer verilmiştir. Bu arada 19. yüzyılda başka alanlarda tanınmış birçok ünlü bestecinin gitarla meşgul olduğu görülerek, araştırma da sadece bu yönleri ele alınmıştır.

Bazı bestecilerin doğum ölüm tarihlerinde değişik kaynaklarda azda olsa farklılıklar görülmüştür. Böyle durumlarda en az iki kaynaktan aynı olan tarihler esas alınmıştır. Bazı bestecilerin doğum ölüm tarihleri ya da sadece ölüm tarihine hiç bir kaynaktan rastlanamamış, 19. yüzyıl bestecisi olarak belirtildiği için kısa da olsa hakkında bilgi verilmiş, bulunamayan tarihler "?" işareti ile gösterilmiştir.

Gitar eğitiminde çalınması yararlı olacak, tanınmış, fazla uzun ve güç olmayan, bestecinin kişiliğini yansıtan eserlerden örneklere ve kişi olarak tanıtılması amacıyla

önemli bestecilerin resimlerine'de bulabildiğimiz ölçüde ek'ler bölümünde yer verilmiştir.

II. 19. YÜZYIL ÖNCESİ GELİŞMELER

Klasik gitarın adı bir çeşit Lir olan eski kitarelardan gelmekte ancak bu çalgının kökeni eski "Lavta" ve "Pandoura" tipi telli çalgılara dayanmaktadır. İlk kez Batı Asya medeniyetlerinde görülen gitara benzer çalgıların Mısırlılardan eski Yunanlılara ve Romalılara 8. ve 9. yüzyıllarda Arapların İspanya'ya girmeleri ile Avrupa'ya ulaştığı bilinmektedir. Günümüzdeki şeklini alana dek değişik kültür çevrelerinde farklı gelişmeler gösteren çalgı biçim ve çalış tekniği açısından ise pek çok aşama geçirmiştir.

Arp, Lir ve Lavta en eski telli çalgılardır. Mısır kökenli olan arp yaya tel ve bir ses tablası eklenerek elde edilmiş, üç şekilde görülmüştür.

1. Büyük boyda olup yere dayanarak çalınanlar
2. Orta boyda olup dize veya bir iskemleye dayanarak çalınanlar.
3. Küçük boyda olup omuzda çalınanlar(2).

Daha sonraki uygarlıklarda enstrüman tahtadan yapılan bir ses kutusuna dikey bir sap ilave edilerek gelişmiş ve saplı arplar ortaya çıkmıştır. Özellikle Fenikelilerde görülen saplı arplar ve gitar arasında tahtadan olan ses kutuları ve bu kutuya ayrıca yapılıp monte edilen sapları açısından benzerlik vardır. Tek farklı nokta arp'lerde sapın dik gitar da ise yatay oluşudur.

---

2) Ataman, A.M., Musiki Tarihi, Devlet Konservatuvarı ve Ankara G.E.E. Ders Kitapları M.E.B. Yayınevi, Ankara. 1947, s. 12.

Mısır'ın Kıpti (Mısır asıllı Hristiyanların çoğaldığı dönem) döneminde yer alan 5000 yıllık tarihinde gitar tanımına çok uyan pek çok çalgı ortaya çıkmıştır. 20. yüzyıl başlarında Kıpti manastır ve mezarlıklarında 3. yüzyıl ile 8. yüzyıl arasındaki döneme ait olduğu sanılan, pek çok isimsiz, gitarı andıran çalgı bulunmuştur. Bu çalgıları Lavta'dan ayıran pek çok özellik vardır. Çalgıların ön ve arka yüzleri düz, birbirinden kesin çizgilerle ayrıdır. Sap ve gövdenin birleştirilme şekli daha önceki çalgılarda görülmeyen bir diğer özelliktir ve İspanyol gitarını anımsatmaktadır.

Mısır ve Babil medeniyetlerinde görülen telli çalgılardan Lir ise Yunanlılar ve Romalılar arasında çok yaygınlaşmış eğitim ve öğretim programlarına girerek herkesin çaldığı, dört telli bir çalgı halini almıştır. Kaplumbağa kabuğunu deri ile kaplayıp hayvan bağırsağı ve bitki lifi kullanılarak yapılan lirlerde sonraları metal ve ipek teller kullanılmış ayrıca perde sayısının çoğalması için çalgıya sap eklenmiştir. Tahta ve kemikten mızrap ya da yalnızca parmakla çalınan lirin tel sayısı 12'ye ve 15'e kadar çıkmıştır. Lir'ler daha sonra gelişerek gitara adını almıştır.

Yunanistan ve Roma'da düzenlenen oyun ve festivallerin baş çalgısı olarak bilinen 7 telli gitara güncelliğini koruduğu uzun yıllar süresince ufak tefek değişikliklere uğramıştır. İlk başta üç ya da dört teli bulunan çalgının tel sayısı daha sonra artmıştır(3).

Aynı zamanda bir statü simgesi olan çalgının üzerine yapılan süslemelerde de önemli ölçüde artış olmuştur. Gitar

---

3) Grunfeld., V. Frederic., The Art and Times of the Guitar, Macmillan Publishing Co, U.S.A. 1974, p. 35.

ile kitaraların arasındaki en büyük ortak noktalar mızrap ya da parmakla çalınmalarıdır. Bu nedenle gitarın kitaranın daha sonraki bir nesli olması ihtimali oldukça yüksektir.

Pek çok çalgı değişik ülkelerde gelişerek farklı biçimlere dönüşmüş bazıları ise çok ufak değişikliklerle bu güne gelmiştir. "Oxford Unabridged Dictionary" adlı sözlükte çalgıların tarihi konusunda önemli bir not düşünülmüştür. Bu notta çalgıların yapı ve biçimlerinin zamana ve ülkeye göre değişiklik gösterdiği ve yöresel bir çalgı başka yerlerde de tanınmaya başlandığında çalgının yöresel isminin değiştiği belirtilmiştir. Bu nedenle modern dillerde aynı kökten türemiş çalgıların farklı isimler taşıdığına dikkat çekilmiştir. Örneğin İngilizce'de cither, cithern ya da cittern, citde, gittern, guitar ve zihther olarak bilinen tüm çalgılar kitara'dan türemiştir(4).

11. yüzyılda Haçlı seferlerinin etkisi ile sanat dallarında büyük ilerlemeler olmuştur. Doğunun duygulu müziği Avrupalıları etkilemiş böylece savaş sırasında doğu medeniyetlerindeki çalgılar Avrupa'ya yayılmıştır. 11. yüzyıldan itibaren batıda ilk çağlara ait lir ve kitara hemen hemen ortadan kaybolmuş, şekli değişmiş, bunun yerini ise Araplar tarafından Avrupa'ya getirilen ve mızrapla çalınan dört telli Lavta almıştır.

Orta çağda önem kazanan Lavtanın gövdesi ortadan dikine kesilmiş armut şekline benzemekteydi. Dış bükey olan sırtı 9 ile 40 arasında, şerit halinde biçilmiş ağaçtan yapılmaktaydı. Göğsü ise düzdü. Göğsün ortasında, yuvarlak

---

4) Granfeld., V. Frederic., a.g.e., p. 35

süslemeli bir oyma bulunurdu. Özellikle göğsün yapısı bu günkü klasik gitarın göğsü ile büyük bir benzerlik göstermekteydi. Sap göğüs tahtasıyla aynı düzeyde devam ederdi. Sapın üzerinde gitardaki gibi perdeler bulunurdu. Sapın eni gitardan farklı olarak tel sayısına göre değişirdi. Kulağı sapa dik açı oluşturacak şekilde geriye dönüktü. Teller önceleri ikişerden beş telliydi. 16. yüzyılda 6 telli oldu. Teller aşağıdan yukarıya sol,do,fa,la,re,sol perdelerine akort edilirdi(5).

Lavta melodilerin ön plana çıkmaya başladığı Ortaçağ Avrupasında müzik kültürüne farklı ses olanakları getirmiş daha sonra bu yeniliklerden faydalanılarak değişik armoniler ortaya çıkarılmıştır.

Yunanca'da "pandoura" veya "pandouros" adıyla geçmişte olan çalgının 4500 yıl boyunca sayısız değişikliklere uğrayan ismi ve yapısı Batı Asya'da Sümerlerin küçük yay anlamına gelen "pan-tur" kelimesinden gelmiştir. Panturun kelime değişikliği yüzünden meydana gelen türevleri ise tanbur, tunbur, tunbura, tamboura v.b. dir. Bunlar Balkanlar ve Hindistan'da çalınan uzun boyunlu Lavtalardır. Ortaçağ'da Lavtanın küçültülmüş şekli olan Sital (Ciytole) ve Mandor (Mondore) gibi telli çalgılarda vardır. Eski uygarlıklarda arp ve lir dini ve askeri törenlerde Lavta ise müzisyenler tarafından kullanılmıştır.

Müziğe çok düşkün uygarlıklardan biri Mısır'da Batı Asyalılar tarafından getirilen bir çeşit Lavtaya ise nefer denmiştir. Nefer'i Mısıra Hyksoslar getirmiştir(6). Akort

---

5) "Lavta" Sözer, V, Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi, Remzi Kitabevi, c.I, İstanbul. 1986, s. 431.

6) Hyksoslar: İ.Ö. 1674'te Mısır'ın kuzeyini istila ederek İ.Ö.1674-İ.Ö. 1567 döneminde hüküm süren Savui kökenli Asyalılar.

anahtarı kullanılmayan bu çalgının üzerinde bulunan 2 veya 3 tel sapın ucuna bağlanmıştır.

Lavta'ya önem kazandıran İspanyol ustaların en ünlüsü Luis Milan olmuştur. (1500-1561) Milan eserlerini "tablatura" denilen özel bir müzik yazısıyla yazmıştır.

Orta çağ ile Rönesans arasındaki dönemde ses ve çalgı müzikleri için uygulanan notalama yöntemi, belirli bir ses yüksekliğini gözetmeyen bütün partilerin birlikte görülebileceği bir partitür demek olan "Tablatura" yazısı ile yazılmıştır. Telli çalgılarda parmakların sapın neresine basacağına da gösteren "tablatura"nın ismi "Cifras" olarak da kullanılmıştır(Ek 1).

12. ve 13. yüzyıllarda gitar adı altında İspanya'da iki ayrı çalgı bulunmaktadır. "guitarra Latina" ve "guitarra morisca". Guittarra Latina'nın arka yüzü modern gitarda olduğu gibi düzdür ve ön yüzünde bir delik bulunur. Guitarra Morisca'nın arka yüzü daha kavisli sapı ise daha geniştir. Ön yüzünde bir kaç delik bulunmaktadır(7). Guitarra Latina daha çok eşlik etmek için, Guitarra Morisca ise melodileri seslendirmek için kullanılmıştır. Zamanla guitarra Morisca, Lavta türüne doğru geliserek, mandora veya mandola adını almış, guitarra latina ise vihuela de plactro adlı çalgıya dönüşmeye başlamıştır(8).

İspanyolların ünlü çalgıları "guitara"nın isminin ve sitilinin ilk adımlarınının 13. yüzyılda ortaya atıldığı

---

7) Sharpe., A.P., The Story of the Spanish Guitar, Third Edition, Clofford Essex Music Co.Ltd., London. 1963, s.8.

8) "Gitar" M. Larousse, Büyük Lügat ve Ansiklopedi, c.V., Meydan Gazetecilik ve Neş. Ltd. Sti., İs. 1973, s.190.

sanılmaktadır. Gitarın Arapların İspanyollar üzerindeki etkisi sayesinde ortaya çıktığı düşünülmektedir. Faslıların İspanya'yı istilasıyla ülkenin her yerinde önemli değişiklikler olmuş, mimarlık, edebiyat, din, bilim ve müzik konusunda Hristiyan kültürünün yaratmış olduğu sabit ve durgun yapı ortaya konulan değişiklikler sayesinde canlılık kazanmıştır. Arapça "tahta" anlamına gelen ud bu dönemde pek çok sanatçı tarafından çalınmıştır. İngilizcedeki "lute" Lavta kelimesi de ud isminden türetilmiştir. Flamanların İspanya'yı istilası ile batı dünyasına girer rebab ortaçağı boyunca Avrupa'da kullanılmıştır(9). 13.yüzyılda İspanyol kilisesinde çıkan karışıklıklar sonucunda katoliklerin rebab ve benzeri çalgıları çalmaları ve dinlemeleri yasaklanmış, ancak halk bu yasağı uymayınca çalgının şeklinde bazı değişiklikler yapılmıştır. En önemli özelliği yayla çalınması olan çalgının bu özelliği kaldırılmış zamanla sekli de bazı küçük değişikliklere uğrayarak mandola (mondora) adını almıştır. Lavta ailesinden gövdesi armut biçimindeki bu küçük, telli çalgı 12. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar İspanya'nın her yerinde çalınmaya başlanmıştır. Çalgı Orta Çağ'da "guitarra morisca" ya da "guitarra saracenică" ismiyle de kullanılmıştır. Gövdesi ve sapı tek parça ağaçtan oyularak yapılan dört ya da beş telli çalgı mızrapla çalınmıştır. 17. yüzyılda parmakla çalınmaya başlanan çalgı geliştirilerek perdeler eklenmiş ve sapı ayrı parçalardan yapılmaya başlanmıştır.

Ortaçağda "Gittern" olarak bilinen telli çalgı da Avrupada büyük önem kazanmış ancak 16. yüzyıldan itibaren özellikle İngiltere'de "cittern" ilgi görmeye başlamıştır. 14. ve 15. yüzyılın benzer çalgısı olan Sitol (Citole)'den türeyen cittern'lerde dört sıra metal tel ve basları güçlendirmek için diyopozon adı verilen ek teller kullanılmıştır.

9) rebab: İtalyanca'da rebecca, ribaba; İspanyolca'da rabe, rabel; Türkiye, İran, Afganistan, Kuzey Afrika, Arabistan, Pakistan, Hindistan ve Cava gibi ülkelerde çeşitli biçimleri alan, bazı mızraplı ya da yaylı çalgıların ortak adı.

Pena ve parmakla çalınan cittern'ler 18. yüzyıla kadar kullanılmış ve İngiliz gitarı olarak da önem kazanmıştır.

Roma İmparatorluğu döneminde Lavta ve Lir dahil olmak üzere tüm telli çalgılar için "fides" ya da fidicula" küçük kitara anlamına gelir) kelimesi kullanılmıştır. Bu terim Ortaçağ Latincesinde fidula, vitula, Fransızca'da vielle, Almanca'da videle ya da fiedel, İngilizce'de ithele ya da fiddle, İtalyanca'da violino ya da viola, İspanyolca'da ise vihuela olarak geçmeye başlamış, İspanya'da vihuela kelimesi bir süre için gitar yerine kullanılmıştır.

İlk İspanyol gitarın Avrupa'da fiducula-kitbara kökeninden gelmiş olduğu bir varsayımdır. Arap ülkelerinde gerçekleşen sanat ve bilim çalışmaları gitar ve gitaristlerin oluşumunu desteklemiş vihuelistlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bazı modern yazarlar Vihuela müziğini Lavta müziği olarak nitelendirmiş ve vihuelistleri "İspanyol Rönesansının Lavtacıları" olarak isimlendirmişlerdir.

16. yüzyılda Mandola'dan pek çok değişikliğe uğrayarak meydana gelen, arp ve lir ailesi dışında kalan tüm yaylı çalgılara, vihuela adı verildiğinden bu karışıklığa yol açmış ve vihuelalar üç türe ayrılmıştır.

1. Vihuela de pendola (penoyla çalınan tür)
2. Vihuela de arco (yayla çalınan tür)
3. Vihuela de mano (parmakla çalınan tür)

Üçyüz yıl boyunca bu üç tür vihuela'da çalınmaya devam etmiş ancak "Vihuela de Mano" İspanya'da ön plana çıkarak

bütün besteler bu çalgıyla yapılmaya başlanmıştır. Avrupanın diğer yerlerinde çalınan lavta ise İspanya'da önemini yitirmiş "Vihuela de Flandes" (Flamanların Lavtası) olarak geçmiştir.

Farklı büyüklüklerde çeşitli vihuelalar yapılmıştır. Büyük bir gitara benzeyen çalgıya altı bazen yedi çift tel takılmış ve bunlar sol-do-fa-la-re-sol şeklinde sıralanmıştır.

16. yüzyılda İspanya'da vihuela müziğinin gelişmesine pek çok sanatçı katkıda bulunmuştur. Günümüzde çoğu klasik gitar resitalinde Luis de Narvaez, Luis Milan, Alonso Mudarra, Miguel de Fuenllana v.b. sanatçıların vihuela için yapmış olduğu besteler modern gitara uyarlanarak seslendirilmektedir.

Luis Milan (1500-1561)'ın "El Maestro" "Six Pavanes" "Fantaisie"; Luis De Narvaez'in "los Seis Libros del Delphin de Musica" "Gardame las Vacas" (Ek.2) "Fantaisie"; Alonso Mudarra (? -1580)'nun "Tres Libros de Musica", "Fantaisie gue contrefait la harpe"; Enrique de Valderrabano (1500-1557)'nun Silva de Sirenas", "Pavanas" "Sonetos" "Deux fugues"; Diego Pisador (1509-1557)'un "Libro de musica" "Pavana muy Llana"; Miguel de Fuenllana (? -1579)'nın "Orphenica Lyra" "Trois Fantaisies"; Esteban Dazce'nin "El Parnaso" "Cuatro Fantasias de Pasos" ve "Largos" u önemli vihuela eserleri arasındadır.

16. yy'da en parlak dönemini yaşayan Vihuela'nın, önemi yavaş yavaş kaybolarak yerine dört telli gitar kullanılmaya başlanmıştır.

Dört telli gitar bestelerini içeren ilk kitap Fransız Master Guillaume Morla tarafından yazılmıştır ve bu çalgının Fransa'da önem kazandığını göstermektedir. Bu dönemde

gitarla ilgili kitaplarda çalma tekniklerinden de bahsedilmiş, telleri çekmek için genellikle sağ elin baş parmağı ve birinci, ikinci parmakları kullanılmıştır.

Bu dönemde gitarın sadece dört çift teli vardır ve bunlar şu şekilde sıralanmaktadır.

Gitarın ne zaman çalınmaya başlandığına dair kesin bir tarih söylemek mümkün değildir. Bu çalgının ilk kez 12. yüzyılda kullanılmış olduğu düşünülmektedir. Santiago de Compostela katedralinin ünlü 12. yüzyıl zafer kapısında gitar figürleri bulunmaktadır. Alfonse el Sabio 13. yüzyıl eserlerinde de gitara yer verilmiştir(10).

16 yüzyıl'ın ikinci yarısında gitar tarihinde karışımıza çıkan bir adım, çalgıya beşinci telin eklenmesidir. Bu çalgının evrensel boyutta önem kazanmasını sağlamıştır. Beşinci telin eklenmesiyle "guitarra espanola" adını alan beş telli gitar besteleri yapan ilk sanatçılar arasında Juan Bermudo, Vicente Espinel (1551-1624) yer almaktadır. Şiirleriyle de ünlü olan Espinel beş telli gitarın İspanya'da kabul edilip yaygınlaşmasında büyük rol oynamıştır. Beşinci çift telin eklenmesiyle gövdesi büyütülen çalgının tel uzunluğu ise bugünkü ölçülere yaklaşarak 630 mm olmuştur.

Juan Carlos Amat'ın beş telli gitar için 1596 yılında yazdığı ve 1627'de yayımlattığı "Guitarra Espanola de cinco ordenes" adlı 60 sayfalık eseri bu alanda yapılan ilk kayıtlı eser olmuştur.

10) Sharpe, A.P., a.g.e. p.8.

Luis de Briçeno beş telli gitar için 1626 yılında Paris'te yayımlanan "metodu mui facilissi mo paro oprender a taner la Guitarra a lo Espanol" adlı kitabı yazmış ve enstrümanın o dönemde içinde bulunduğu konumu vurgulamıştır.

Gitar 17. yüzyılda kralların saraylarına ve toplumun elit tabakalarına girmiş, İngiltere'de XIV. Louis ve II. Charles gitar çalan ünlü kralların başında yer almıştır.

İtalyan Francesco Corbetta (1615-1681) bestelerini bir araya getirerek "La Guitarre Royale" adlı eserini oluşturmuş ve bu kitabı II. Charles'a ithaf etmiştir.

17. yüzyılın en ünlü gitaristlerinden biri de İspanyol Gaspar Sanz (1640-1710) olmuş, gitar çalmayı öğretmek için metodlar ve besteler yapmıştır. "Instruccion de musica" "Folias" "Deuxfugues" "Cing airs de danse" "Cing airs de cour" önemli eserleri arasında bulunmaktadır.

Beş telli gitar, 18. yüzyılın ortalarına kadar devam etmiş, İspanya'dan Fransa'ya oradan en geç olarak da Almanya'ya ulaşmıştır(11).

Başlı başına bir sanat dalı olan gitar yapımcılığı öncelikle 17. yüzyılın ikinci yarısında büyük önem kazanmış, Hollanda, Almanya ve İtalya'da gitar yapımı ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Alman Jacobus Stadler, Joachim Tielke ve İtalyan Georgia Sellas bu dönemde zengin süslemeler içeren (fildişi, sedef, inci) gitarlar yapmıştır. Özellikle gitarın üst yüzeyinde, ses deliğinin çevresinde ve kenarlarında oyma ve sedef süslemelere geniş yer verilmiştir. İtalyan Antonio Stradivarius'da gitar yapımı ile ilgili çalışmalarda bulunmuştur.

---

11) Elmas, Y., Müzik Tarihinde Gitarın Biçim Evrimi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul. 1986, s. 27

Gitar yapımcıları tarafından çalgının içine sayısı iki ile beş arasında değişen kirisler yerlestirilmiş, böylece üst yüzün düz durması sağlanırken, tellerinde sapa fazla ağırlık vermemesine katkıda bulunulmuştur. Daha sonraki yıllarda bu kirisler ses açısından gitarın en önemli bölümü kabul edilen üst tablanın altına yelpaze şeklinde monte edilerek tellerden gelen titreşimin düzgün olarak yayılması ve gitardan güzel bir ses tonu elde edilmesi sağlanmıştır.

17. yüzyılın ikinci yarısında besteciler kendi eserlerinden çok opera arylarını, piyano ve lavta parçalarını gitara uyarlamıştır.

O dönemlerde İspanya'nın en ünlü bestecilerinden biri olan İtalyan asıllı Domenico Scarlatti'nin (1685-1757) "Neuf Sonates" "Gavotte" "Sonate" isimli besteleri gitara uyarlanmıştır.

1760'da İspanya'ya gelen Luigi Boccherini'de (1743-1805) iki keman, gitar, viyola ve viyolonsel için bestelediği on iki kentetiyle ün kazanmıştır. Bu eser ünlü bir besteci tarafından gitar için yazılmış ilk oda müziği olma özelliğini de taşımaktadır. Pedro Basilio'da dönemin en iyi gitaristleri arasında yer almaktadır. Dionisio Aguado ve Don Manuel Goday yetiştirdiği öğrencileri arasındadır.

Gitar resim alanında da ilgi görmüş 18. yüzyılın önemli ressamlarından Jean Antoine Watteau (1685-1721) ve İspanyol Francesco da Goya (1746-1828) gitarı konu alan resimler yapmıştır(Ek. 3).

Bu yüzyılda, 250 yıl sonra gitar bestelerinin normal notalar kullanılarak yazılmaya başlanması ortaya çıkan en önemli gelişme olmuştur.

1779 yılında Fernando Ferandiere "Arte de tocar la Guitarra espanola por Musica" adlı eserini yayımlamış, eski nota yazım sistemi "tablatura" yerine normal notayla beste yapma ve okuma tekniği ile ilgili bilgileri anlatmıştır. Bu sistem sayesinde gitar bölümlerinin orkestra eserlerinde rahatlıkla yer alabileceğini savunan Ferandiere'nin düşüncesi gitar tarihinin önemli gelişmeleri arasında yer almıştır. Çünkü gitar bu tarihe kadar orkestrada yer almamış, bir eşlik çalgısı olarak kullanılmıştır.

Pek çok Fransız gitar yapımcısı çift sıra tel yerine tek tel kullanarak o döneme kadar süren geleneğin dışına çıkmıştır. Çift tel çalgının tonunu ön plana çıkartmakta ancak hayvan bağırsağından yapılan bu tellerin aynı kalınlıkta olması sağlanamadığından istenmeyen sesler çıkmaktadır. Fransızlar böylece tek tel kullanarak bu olumsuzlukları ortadan kaldırmıştır. Ancak pek çok gitar yapımcısı 19. yüzyıl boyunca da çift telli gitar yapmıştır. Bu gün Latin Amerika'da pek çok folk gitar hala çift telli yapılmaktadır.

1790 yılında Weimar Düşesi Amelia'nın (1739-1807) çabaları ile İtalya'dan Almanya'ya getirilen gitara 6. teli eklemeyi düşünen ilk kişi orkestra şefi Naumann olmuştur. (Bas Mi teli) Bu yıllarda Akdeniz ülkelerinde de gitara altıncı teli ekleme çalışmaları yapılmıştır. Beş telli gitara altıncı teli Alman çalgı yapımcısı J. August Otta takmıştır. Otta aynı zamanda ilk defa sarılı D ve G telini kullanan yapımcı olmuştur. (Daha önceleri sadece A teli sarılı olarak kullanılmaktadır.) Böylece 1800'li yılların gitarı üç'ü hayvan bağırsağından, üç'ü de ipek sarmalı gümüşten olmak üzere altı tele kavuşmuştur.

Gitara karşı duyulan yoğun ilgi bu alanda yeni çeşitlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Gerard J. Develangue 1782 yılında 6 tek tel ve 4 beş tel olmak üzere 10 telli bas gitar'ı yapmıştır. Bu gitar türü 20. yüzyıl başlarına kadar kullanılmıştır.

18. yüzyılın son dönemlerinde normal gitardan daha küçük olan "terz gitar" ve "kuart gitar" ortaya çıkmıştır. Terz gitarın akordu taha tizdir. sol-do-fa, si bemol-re-sol şeklinde akortlanmaktadır. Kuart gitar ise daha da küçük olup modern gitardan 2.5 ses incedir. la-re-sol-do-mi-la şeklinde akortlanmaktadır. Çoğunlukla oda müziğinde kullanılan bu tip gitarlar 20. yüzyılda önemini yitirmiştir.

1790'lı yıllarda Rusya'da gitar virtüözü Andreas Ossipovitch Sichra (1772-1850) 7 telli gitarı ortaya çıkarmış ve bu çalgıyla ilgili bir metod yazmıştır. Sichra'nın modern konser gitarından daha küçük olan bu gitarının akordu D,G,B,d,g,b,d şeklinde yapılmıştır.

Altı telli gitar ses tonu, akordu ve telleri ile 18. yüzyıl sonu ve 19. yy başında tüm Avrupa da çok yaygın bir çalgı halini almış, pek çok ünlü müzisyen gitar çalıp besteler yapmaya başlamıştır.

III. 19. YÜZYILDA GİTAR

A. Gitarın Evriminde 19. yüzyıl

Farklı bir duyarlılık ve ifade biçimi olarak ortaya çıkan tüm Avrupa çapında yaygınlaşan gitardan 19. yüzyıl romantikleri sıkça yararlanmıştır. Gitara olan ilginin artmasında çalgının ses tonu, hem melodilerin hem de akor eşliklerinin çalınabilmesi ve kolay taşınabilirliği önemli rol oynamıştır.

Gitar müziğinin yıllar boyu en büyük rakibi piyano olmuştur. Daha mekanik bir yapıya sahip olan piyano bu özelliği sayesinde büyük ilgi görmüştür. Bu dönemde gitar üzerinde birçok değişiklikler yapılmış ve gitar benzeri pek çok alternatif ortaya konmuştur(12). "Arp-lavta" ve "Arp-Gitar" bu dönemde üretilen çalgılar arasında bulunmaktadır.

"Arp-Gitar", İngiliz Edward Light tarafından 1798 yılında yapılmıştır. Arp ve gitarın birleştirilmesinden oluşan üçgen biçimli çalgının boyun ve baş kısmı gitara benzemekte, sekiz teli bulunmaktadır.

Tellerin sıralanışı şu şekildedir.

Daha sonra ortaya çıkan "Arp-Lavta" gitar benzeri çalgılar içinde etkili olmuştur. Hayvan bağırsağından yapılmış 11 veya 12 teli bulunmaktadır.

Tel sıralanışı şu şekildedir.

---

12) Grunfeld., V. Frederic., a.g.e., p. 207.

19. yüzyılda gitarın en çok ilgi gördüğü yer İspanya olmuştur. Bugün kullanılan klasik gitarın yapımı ile uğraşan en önemli kişi ise İspanya'nın Almeria bölgesinde doğmuş olan Antonio Torres (1817-1892) olmuştur. Gitara belli bir standardın getirilmesinin gerekliliğini ileri süren Torres, özellikle üst tablanın gitarın en önemli bölümü olduğunu savunmuş, ses deliği ve eşiğin bulunduğu bu kısmın gelişmesi için bir teori öne sürmüştür. 1863 yılında yanlığını ve alt tablasını mukavvadan yaptığı bir gitarın üst tablasını, kendi geliştirdiği sistemle ladinden yaparak üst tablanın alt tarafına da destek kirişlerini yerleştirip teorisini ıspatlamıştır. Yapmış olduğu bu mukavva gitarla güzel tonsul sesler elde etmiş, böylece üst tablanın önemini vurgulamıştır. Bu gitar halen Barcelona Konservatuvarı'nın Enstruman Müzesi'nde bulunmaktadır(13). Torres üst tablaya konan destek kirişlerinin sayısını yediye çıkarmış ve konumlarını çok iyi ayarlayarak gitarın altı telinin de en iyi biçimde titreşim yapmasını sağlamıştır. Ayrıca ses deliğinin iki yanına da iki çubuk eklemiştir (14). Torres'in geliştirdiği gitar da 65 cm olarak kullandığı tel uzunluğu klasik gitarda standart tel uzunluğu olarak kabul edilmiş bulduğu modern eşik sayesinde eskiden çivilerle tutturulan teller köprüye bağlanmıştır. Böylece daha sonraki gitar yapımcılarının da esas alacağı standart gitar oluşmuştur.

Bugün kullanılan klasik gitar "8" şekline benzemekte sap ve gövde olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Sap bölümünde en üstte mekanik burguların bulunduğu baş, sapın

13) Kozzin, A., Welding, P., Forte, D., Santoro, G., The Guitar The History The Music The Players, Columbus Books, New York. 1984. p. 30

14) Elmas, Y., a.g.e., s. 35.

üzerinde bulunan tuşe, perdeler ve bas eşik bulunmakta, tuşe (ön kısmı) çok sert bir ağaç olan abanoz'dan arka kısım ise maun ağacından yapılmaktadır. Gövde ise Torres'in geliştirdiği üst tabla, alt tabla ve yanlıktan oluşmakta, ses deliği ve eşığın bulunduğu üst tabla'da çam cinslerinden sedir ya da ladin, yanlıklar ve gövdenin arka kısmında gül ağacı kullanılmaktadır. Gövde ile saptaki köprü arası tel uzunluğunun yarısı olup bir oktav'dır. 12 perde vardır(15). Klasik gitar günümüzde Mi (Kalın)-La-Re-Sol-Si-Mi şeklinde sıralanan tel sistemi sayesinde 3,5 oktavlık bir ses sınırına sahiptir.

19. yüzyılda Luigi Mozzani'de (1868) gitarın imalatı ile ilgilenmiş, ses problemleri üzerinde çalışmalar yaparak çalgının biçimsel gelişimine katkıda bulunmuştur.

19. yüzyılda büyük önem kazanan gitar için pek çok başarılı besteler yapılmıştır. Dönemin ünlü Venedik'li gitarist'i Simon Molitor (1766-1848) gitarın evrensel bir çalgı olmasını sağlamak için eserler yapmıştır. Leonhard de Call'un (1779-1815) Keman, viyola ve gitar için yazdığı "trio", Anton Diabelli'nin (1781-1858) Keman, viyola ve gitar için bestelediği "serenad", Josef Kreutzer'in flüt, klarnet ve gitar için yazdığı "trio" ve Wenzel Matiegka'nın flüt, viyola ve gitar için bestelediği "noktürn" bunların arasındadır. Bu bestecilerin sayesinde gitar Almanya'da geniş bir ilgi alanına sahip olmuş, eserler virtüözlük literatürü için ana malzemeyi sağlamıştır. Alman besteci ve gitar yorumcusu Johan Kaspar Mertz (1806-1856) ise piyanonun ton açısından geliştiği, akor müziğünün piyano eserlerinde çok kullanıldığı bu dönemde gitar'da bu konuları uygulayarak çalışmalarda bulunmuştur.

---

15) Kanneçi, A., Klasik Gitar Metodu, Meteksan Ltd.Sti., . . .
Ankara. 1988. s. 4.

Gitar aynı dönemde İngiltere'de toplumun elit kesiminde de büyük önem kazanmaya başlamış ve "la guitaramanie" olgusu (Fransızca'da gitara karşı duyulan aşırı düşkünlüğü belirten kelime) bu ülkede yaygınlaşmıştır.

1833'de "Giulianiad"da (gitar dergisi) şöyle bir yazı çıkmıştır.

"Gitarın İngiltere'ye girmesi çok yeni bir olaydır. 1815 yılına kadar İngiltere'de sadece birkaç kişi bu çalgıyı gerçek anlamda kullanabiliyordu. Oysa bugün her şey değişmiştir. İngiltere'de hiç bir çalgı bu derece çabuk benimsenmemiştir"(16).

İspanyol gitar virtüözü Fernando Sor'un (1778-1839) İngiltere'de bulunduğu yıllarda (1815-1823) yaptığı eserlerin ve gitarı tanıtmak için verdiği konserlerin, çalgının bu kadar çabuk yaygınlaşmasında büyük etkisi vardır.

İspanyol Sor, Aguado, İtalyan Carulli, Carcassi ve Giuliani 19. yüzyılda gitar'da ekspresyonist ekolün önemli isimleri olmuştur. Sor 1830 yılında gitar çalış tekniklerini içeren "Methode pour la Guitare" adlı metodunu yazmıştır. Metod'da konu olarak çalgının tutuluşu, sağ ve sol elin kullanılışı, tellerden nasıl ses elde edileceği ele alınmıştır.

19. yüzyılda ortaya çıkan en önemli tartışma bazı gitaristlerin gitarı parmakla, bazılarının ise tırnakla çalması konusunda olmuştur. Bu dönemin ünlü gitarist kurucusu olarak kabul edilen Aguado (1784-1849) gitarın tırnakla çalınmasının, Sor ise parmakla çalınmasının önemli olduğunu savunmuştur. Uzun yıllar süren bu fikir ayrılığı Andres Segovia'nın (1893-1987) 20. yüzyıl'da her iki türü de içeren bir teknik

---

16) Jeffery, B., Fernando Sor Composer and Guitarist, Hansen Publications, Miami Beach. 1977, p. 71.

kullanmasıyla sona ermiştir. Klasik gitar çalan modern gitaristler, sesi direkt olarak naylon tellere tırnaklı parmak uçlarıyla vurarak elde etmekte böylece her iki tekniği de bir arada kullanmaktadır.

19. yüzyıl sonunda Sor ve Aguado gitar tonunu geliştirmek için çeşitli çalışmalar yapmıştır. Bu arada Aguado gitar çalanların çalgıyı çok daha kolay biçimde tutmasını sağlayan, üç ayaklı "tirpodion" isimli bir araç geliştirmiştir.

Gitar müziğinin bir çok alanında beste çalışmaları yapan İtalyan gitarist Carulli (1770-1841) bu dönemde temiz, ritmik ve tereddütsüz çalış tarzının yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Klasik gitara ilave olarak 4 bas teli bulunan bir çeşit İtalyan gitarı "risorgimento" 'yu ortaya çıkaran Carulli ayrıca 19. yüzyılın en çok kullanılan gitar metotlarından birini yazmıştır.

Dönemin bir diğer İtalyan gitaristi Mauro Giuliani (1781-1840) gitar tekniğini geliştirmek için çalışmalarda bulunmuş, yapmış olduğu eserlerle gitarın bir konser enstrmanı olarak yaygınlaşmasına öncülük etmiştir.

Matteo Carcassi (1792-1856) ise özellikle pedagojik alanda çok önemli olan üç ciltlik gitar metodu ile 19. yüzyılda gitar eğitiminin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Bu metod günümüzde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Eser'de alıştırmaların arajmanı çok iyi ve çalma tekniğini düzeltip geliştirir niteliktedir(17).

---

17) Anderson, R., Gitarra Spielen, Otto Maier Verlag, Ravensburg. 1980. p.

19. yüzyılda Tarrega (1852-1909) Aguado ve Sor'un ardından gitarın tanınması ve sevilmesini sağlamak amacıyla İspanya ve Avrupa'da özellikle de İngiltere'de bu enstrümanın yaygınlaşmasını sağlamıştır. Çalışmaları 19. yüzyılda gitarın bir konser enstrümanı olarak önem kazanmasında etkili olmuştur. Tarrega gitar çalarken o zamana dek eşiğe yakın bir yerde küçük parmak ile desteklenen sağ eli serbest bırakmış ve gitarın sol ayak üzerine yerleştirilerek tutulmasının öncülüğünü yapmıştır. Tarrega'nın önemle üstünde durduğu nokta aletten güçlü ve temiz ses çıkarabilmek olmuştur. Apoyando vuruşunun (teli çektikten sonra parmağı bir üst tele dayama) sistematik kullanımı ve sağ elin yukarıya doğru bükülmüş bilekli duruşu günümüze kadar geçerliliğini korumuş kurallardır(18). Kompozitör ve gitar virtüözü olarak Bach, Haendel, Mendelssohn ve Beethoven'ın yapıtlarını gitara uygulamış, gitar için prelüdlar, danslar yazarak literatürün zenginleşmesini sağlamıştır.

Klasik gitar bugünkü popülerliğini hayatını enstrümanın gelişmesine adayan İspanyol gitar dahisi Andres Segovia'ya borçludur. Segovia yaşamış en usta gitarist olarak bilinmektedir. Kendi transkripsiyonları ve kompozisyonları ile gitar üslubunu değiştiren virtüöz, ünlü kompozitörlerin de yeni eserler üretmesini sağlamış, böylece gitar literatürü önemli ölçüde gelişmiştir. Torroba, Turina, Villa Lobos v.b. pek çok besteci Segovia için eserler yazmıştır.

Gitar kadın sanatçıların ilgisini büyük ölçüde çektiyse de bu dönemin önemli eserlerinin hemen hemen hepsi erkek besteciler tarafından yazılmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında İngiltere'de bayan gitarist olarak Sidney Pratten (1821-1895) ortaya çıkmıştır. İki yüzden fazla eser ve üç gitar metodu

---

18) Schmidt, S., Das Klassische Gitarrenbuch, Voggenreiter Verlag, München. 1980, p. 111.

yazan Pratten pek çok öğrenci yetistirerek gitarın yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Klasik gitarın evriminde 19. yüzyıl büyük önem taşımış, gitar gelişimini bu dönem içinde tamamlamıştır. Günümüzde kazandığı bu son şeklini ufak değişiklikler dışında korumuş ancak arayışlar hiç bir zaman sona ermemiştir. Bunda çağımızın ilerleyen teknolojisinin de büyük rolü bulunmaktadır.

B. Besteciler ve Yorumcular

19. yüzyılda gitar altın çağını yaşamış, pek çok besteci, kompozitör ve virtüöz sanatların, konçertoların, varyasyonların yayılması ve gitar literatürünün genişlemesi için çalışmalarda bulunmuştur.

Luigi Boccherini (1743-1805)

1743 yılında İtalya'da doğmuştur. Besteci uzun yıllar viyolonsel çalmış, daha sonra gitara yönelerek bu alanda beste çalışmaları yapmıştır.

Gitarın yaygınlaşması için bestelediği senfonilerin ve orkestra eserlerinin çoğunda gitar bölümlerine yer vermiştir.

Eserleri içinde gitar için solo parçalar, eşlik parçaları, gitar, keman, obua, viyolonsel ve bas için bir senfoni konçertante, yaylı çalgılar kuarteti ve gitar için on iki kentet yer almaktadır. Bestelerinin çoğu kaybolmuş, bir kaç günümüze ulaşabilmiştir. Bunların içinde yer alan üç kentet'i

gitar literatürünün sahip olduğu en iyi oda müziği eserleri arasındadır ve gitar partisi ile bestecinin enstrümana olan hakimiyetini göstermektedir.

Boccherini 1805 yılında Madrit'de ölmüştür.

Simon Molitor (1766-1848)

Alman besteci 1766 yılında Württemberg'de doğmuştur. Gitarın yanısıra piyano ve kemanda çalan Molitor 1788 yılında Viyana'ya yerleşerek Abt Vagler'den bestecilik alanında dersler almıştır.

Eserleri arasında gitar soloları; keman ya da flüt; viyola ve gitar için trioları bulunmaktadır.

Molitor 1848 yılında Viyana'da ölmüştür.

Josef Ignaz (1767- ?)

1767'de Almanya Naumburg'da doğmuştur. Organist olan Ignaz oda müziği alanında çalışmalar yapmıştır. İki keman, viyola, viyolonsel ve gitar için bir kentet besteleyerek gitarı oda müziğinde kullanmıştır.

Yayımlanmamış ve yalnızca bir kaç kopya halinde bulunan en tanınmış bu tek eseri Hamburg'da Georg Meier, Breslau'da ise Otto Meier tarafından gösterime sunulmuştur(19).

19) Buek, F., Die Gitarre und Ihre Meister, Berlin 1926, p. 28.

Philippo Gragnani (1767-1812)

İtalyan besteci 1767 yılında Livarno'da doğmuştur. Carulli'nin en ünlü öğrencilerinden biri olan Gragnani gitarın oda müziğine uygun bir enstrüman olduğunu vurgulayan 19. yy bestecileri arasındadır.

Eserlerini Mozart ve Haydn'dan etkilenecek şekilde klasik usluba göre göre bestelemeye çalışmış ve bunda başarılı olmuştur. Çeşitli çalgı grupları için besteler yapmıştır. Oda müziği tarzında gitar ve keman için üç sonat, op.8, üç gitar için trio, op.12 bilinen çalışmalarındandır. Gragnani trio, op. 12'de gitarın özelliklerinden en iyi biçimde yararlanmayı başarmış, her şeyi tona göre ayarlayarak güzel bir çalışma ortaya koymuştur. Keman, klarinet ve iki gitar için kuartet yazan besteci gitar partisini iki gitara dağıtarak, her birine ayrı rol vermiş ve böylece oda müziğinin ilerdeki yolunu göstermiştir.

Günümüzde gitar ve keman için yazdığı üç sonat ve trio Zimmermann'da yeniden basılmıştır.

Eserlerinin ahenkli ve kolay yorumlanabilir olması gitaristlerin ilgisini çeken bir yön olmuştur.

Besteci 1812 yılında ölmüştür.

Ferdinand Carulli (1770-1848) (Ek. 4)

Dönemin önemli gitar virtüözlerinden Carulli 10 Şubat 1770'de Napoli'de doğmuştur. Çok iyi bir gitar yorumcusu olan Carulli, yapmış olduğu eserlerle İtalyan gitar tarihinin en önemli bestecilerinden biri olmuştur.

Carulli müzik eğitimine viyolonsel çalarak başlamış daha sonraki yıllarda gitara yönelmiştir. İlk önce bu enstrümanın tarihçesi, müziği ve tekniği hakkında bilgi edinen besteci kısa sürede yorumcu olarak büyük başarı kazanmış, Napoli'nin en iyi gitaristi ve hocası ünvanını kazanacak derecede olağanüstü bir yetenek ortaya koymuştur. Napoli'de çok başarılı olmasına rağmen bir çok çağdaşı gibi yurt dışına çıkmak isteyen besteci 1808 yılında Paris'e yerleşerek konser turneleri dışında (1822, 1823, 1826'da Londra, 1824, 1827'de Almanya, 1836'da İtalya) çalışmalarını bu şehirde sürdürmüştür.

Carulli'nin kusursuz çalmaya ve emin olmaya dayanan bir tarzı vardır. Çift parmakla çalması, hızlı bölümlerini çalarken net sesleri çıkarması ve temiz yorumu gitar sanatının özelliklerinden olmuştur. Dönemin en verimli gitaristlerinden olan bestecinin dörtüç'ün üzerinde eseri bulunmaktadır. Gitarın virtüöze sağladığı çeşitli olanakları değerlendirerek, bestelerini tamamen modern bir biçim üzerine oturtmuş, gitar müziğinin her alanında kendini denemiştir. Solo parçaları, düetler (Ek. 5), triolar, kuartetler, oda müziği, varyasyonlar, etüt ve alıştırılmalar bestelemiştir. Bütün eserlerinde zarif bir biçime oturtulmuş, zengin armoni ve hüner göze çarpmaktadır.

Carulli'nin ilk eserlerinden biri olan "üvertür, op.6, no.1" tek bölümlük bir sonattır, oysa bu dönemde bestelenmiş gitar soloları genellikle süit biçiminde yazılmıştır. 1810 yılında gitar metodu op. 241'i yazmıştır. Bu metot gitar için yapılmış yapıtların en iyisi arasında bulunmaktadır. Günümüze kadar bir kaç kez basılmıştır. 1825 yılında gitar

için bir armoni teorisi olan "L'Harmonie Applique'e a la Guitare" adlı eseri yazmıştır. En iyi eserleri iki gitar için düetleri olmuş, bunlarda iyi bir zevk, yeni buluşlar, uslup duyarlılığı ve değişken bir armoni ortaya koymuştur. Bunlardan üç serenat, op.96 ve altı noktürn, op. 128 Hanover'de Bachmann yayıncılıkta yeniden basılmıştır. Oda müziği türündeki eserleri arasında keman ya da flüt için düetleri, op. 7, 47, 102'den 115'e kadar olan kısım ve 197 vardır.

Carulli'nin gitar ve küçük orkestra için de kapsamlı konçertoları bulunmaktadır. Bunlarda Giuliani'nin üç konçertosuna özgü olan canlılık ve ifade gücü eksiktir. Kısa bir zamanda beş kez basılan etüdü ise bütün gitar etütleri arasında en yaygını haline gelmiş, ancak daha sonraki yıllarda modern gitaristliğin öteki etütleriyle yarışamamış, gitar tekniği açısından eksik kalmıştır. Carulli gitarı konser müziği için de kullanmış, ancak bu çalışmasında pek başarılı olamamıştır. Buna enstrümanın sınırlarını aşp, ona ifade gücünün dışında kalan görevler yüklemesi neden olmuştur. Kendi bestelerinde bu sınırlara sürekli dikkat ettiğinden, gitarın müzik şekillerini koruyan ve özelliklerinden yararlanmayı bilen iyi eserler yapmayı başarmıştır. Bu nedenle eserleri bir çok çağdaşlarınınkinden daha uzun yaşamış, günümüzde yeniden ele alınıp kullanılmıştır.

Bugün Carulli'nin müziği, dinleyicinin zevki-ne göre bestelendiği için yüzeysel ve genellikle ikincil önemdeymiş gibi gelmekte, ancak melodik fikirleri, ses yürütmedeki basitliği ve ders için uygun olan tekniği, hiç bir gitar bestecisi tarafından yadsınamamaktadır.

Besteci ve gitar virtüözü Carulli 10 Subat 1841 yılında Paris'te ölmüştür.

Andreas O. Sichra (1772-1861)

1772 yılında Rusya'da doğmuştur. Rus gitar tarihinin en önemli sanatçılarından biri olan Sichra aynı zamanda yedi telli Rus gitarının da yaratıcısıdır. Bu ülkede yedi telli gitar halen kullanılmakta ve milli halk çalgısı olarak kabul edilmektedir.

Arp çalmış olduğu için gitar çalarken sağ elin büyük önem taşıdığını vurgulayan sanatçı, yedi telli gitar için yazmış olduğu yetmişbeş bestesi ile gitar literatüründe önemli bir yer tutmaktadır. Bir gitar metodu yazan besteci "Journal Pour la Guitarre Ö sept Cordes" adlı yayının editörlüğünü yapmıştır. Bu eser 1802 yılında Moskova'da basılmıştır.

Besteci 1861 yılında ölmüştür.

Kaspar Fürstenau (1772- ?)

1772 yılında Almanya'da doğmuştur. Kendi enstrumani yanında gitar da çalan Fürstenau çok küçük yaşta flüt çalmaya başlamış, hemen hemen tüm Avrupa'yı kapsayan başarılı konser turneleri sonucunda, en iyi flüt virtüözlerinden biri olmuştur.

Oldenburg orkestrasında birinci flüt olarak çalan besteci gitara duyduğu özel ilgiden dolayı bu enstrumana yönelmiş, bu dalda pek çok eser bestelemiştir. Genelde oda müziği türünde çalışmalar yapan Fürstenau'nun .flüt, fagot, viyola ve gitar için kuartetleri op. 9, 11 ve 18 tanınan eserleri arasındadır.

Simeon N. Aksenow (1773-1853)

1773 yılında Rusya'da doğmuştur.

Müzik yaşamında altı telli gitar kadar yedi telli gitarında büyük önemi olmuştur. Yedi telli Rus gitarının öncülerinden Andreas D. Sichra'nın en başarılı öğrencilerinden biridir. Armoni bilgisinin kullanımına yeni boyutlar getiren Aksenow'ın Rus halk melodilerinden esinlenerek yazdığı hoş fantazileri besteleri arasında bulunmaktadır.

1853 yılında ölmüştür.

Wenzel Matiegka (1773-1830)

1773 yılında doğmuş olan Çek Wenzel Matiegka koro şefliğinin yanı sıra gitaristliği ile de tanınmıştır.

Uzun yıllar Viyana'da yaşayan Matiegka'nın solo gitar ve oda müziği tarzında çalışmaları vardır. Gitar için iki sonat; gitar ve keman için dört serenat; gitar-flüt ve viyola için bir noktürn ve bir serenat, varyasyonlar, fantaziler, flüt-viyola ve gitar için trio op. 26, Menuet op. 15, tanınmış eserleri arasında bulunmaktadır.

Matiegka'nın op. 21 flüt-viyola ve gitar için yazmış olduğu "Noturno" adlı esere bir viyolonsel bölümü ekleyen Schubert, bu eseri flüt-gitar-viyola ve viyolonsel için bestelenmiş bir kuartet haline getirmiştir(20).

---

20) Thomatos, S., Guitar News, International Classic Guitar Association, No. 98, U.S.A., March/May 1968, p.4.

Günümüzde eserlerinin büyük bir bölümü piyasadan kaybolan, ancak bazı özel şahısların elinde bulunan besteci 1830 yılında ölmüştür.

August Harder (1774- ?)

1774 yılında Almanya'da doğmuştur. Çok iyi bir piyanist ve gitarist olarak yetişen Harder altmış civarında beste yapmış, bu bestelerin elli'si gitar eşliğinde şarkılardan oluşmuştur.

Eserleri hakkında çağdaş bir yorumcu şöyle der: "Şarkılar küçük canzonetler şeklinde çok hoştur, şan ve yorum için hafif tutulmuştur, ayrıca metot ve armoni bakımından birbirine çok yakın, genelde başlangıçtakilerin hoşlanacağı biçimde ancak metinler iyi seçilmiştir"(21).

Francesco Molino (1775-1847)

1775 yılında İtalya'da doğmuştur.

Özellikle sonatlarıyla tanınan Molino kaliteli ve gösterişli besteler yapmıştır. Bu nedenle "Gitarın Haydn'"ı olarak da tanınmaktadır.

3. Sonat Op.6, Rondi Op.11, dört diyez ve dört bemol'e kadar olan ton çeşitleri ile 18 prelüd ve trio Op.45 eserleri arasında yer almaktadır. Trio Op.45 flüt, keman ve gitar için yazılmıştır.

Besteci 1847 yılında ölmüştür.

---

21) Buek, F., a.g.e., p. 27.

AloisJoseph Wolf (1775-1819)

1775 yılında doğmuştur. Viyana okulunun ilk Viyana asıllı üyesidir.

Giuliani ile aynı dönemde yaşayan gitarist Wolf piyanist olan esi ile birlikte konserler vermiştir.

Joseph Küffner (1776-1856)

Avusturyalı besteci 1776 yılında Würzburg'da doğmuştur. Würzburg prensliği psikoposluk orkestrası şefi Wilhelm Küffner'in oğlu olduğundan müzikle iç içe büyümüş, felsefe ve hukuk öğrenimi görürken bir yandan da saray orkestrası şefi Lorenz Schmit'den keman eğitimi alarak konserlere çıkmıştır. Bir çok Alman ve Avusturyalı prensin sarayında birinci kemancı, daha sonraları da orkestra şefi olarak bulunmuştur. Küffner gitarist değildir. Ancak o dönemde gitar literatürüne ihtiyaç duyulduğundan gitar için besteler yapmıştır.

Gitar ve piyano için Varyasyonlar, Tiroliyen vals ve Rondo militaire gitar için yapmış olduğu ilk eserlerindedir. Küffner 1825-1833 yılları arasında Paris, Hollanda ve Belçika'ya seyahat etmiş ve çalışmalarını sunmuştur.

Küffner'in eserleri arasında iki gitar için düolar olan Schott yayımevinde çıkan op.168 büyük önem taşır. Bu basit ama müzik açısından iyi işlenmiş düolar, özellikle eğitim amaçlarına uygundur. Bu düolar

bütün gitar çalanlara, özellikle de başlayanlara oda müziğine giriş olarak tavsiye edilir.

Küffner'in oda müziği eserlerinden bazıları müzik açısından bir aşamada bulunmayıp, yine de bu müziğe uygun şekildedir.

Gitar ve piyano için op.46, gitar ve flüt için op.4, 6 ve 110, gitar-flüt ve viyola için op.64 eserleri arasındadır.

Küffner'in kendi istediği şekilde değil de zamanın zevkine uygun yazmak zorunda kaldığı opera ve potpurileri de bulunmaktadır.

Besteci 1856 yılında ölmüştür.

Johann Nepomuk Hummel (1778-1837)

İlk müzik derslerini Mozart'dan alan Alman besteci Hummel, Albrechtsberger ve Salieri ile çalışmalarını sürdürmüş, Viyana'da Giuliani ile tanışarak gitar dünyasına adım atmıştır. Giuliani'nin üç gitar konçertosunun orkestrasyonunu yapan besteci eserlerinde gitara büyük önem vermiştir. Bunda Giuliani ile yaptığı çalışmaların büyük rolü vardır. 1815 yılında Hummel, Giuliani ve Mayseder ile birlikte düzenledikleri konserler için op.62, 63 ve 66, piyano-gitar-flüt-keman ve viyolonsel için de büyük serenatlarını ve op.74'ü yazarak büyük başarı kazanmıştır.

Besteci 1837 yılında ölmüştür.

Fernando Sor (1778-1839) (Ek.6)

İspanyol gitar tarihinin en önemli bestecilerinden biri olan Fernando Sor 1778 yılında Barselona'da doğmuştur. "Gitaristlerin Beethoven'i" olarak nitelendirilen sanatçı, müzik dünyasında besteleri, araştırmaları ve yorumu ile özel bir yer tutmuştur.

Müzik eğitime keman ve viyola çalarak başlayan sanatçı, gitar çalmayı kendi kendine öğrenmiş, daha sonra eğitime Barselona yakınlarındaki, günümüzde de varlığını sürdüren Montserrat manastır ve koro okulunda devam ederek, bestecilik ve armoni dersleri almıştır. 16 yaşında iyi gitar çalan, armoni ve beste konusunda eğitim görmüş bir müzisyen olarak Montserrat'tan ayrılan sanatçı Barselona'da çalışmalarını sürdürmeye başlamıştır.

İtalyan operasının 18. yüzyıl sonlarına doğru İspanya'daki etkisine bağlı olarak Sor, müziği Cipolla'ya ait "Telemaco, opera in due atti" adlı eski bir libretto'dan esin kaynağı alarak ilk opera bestesi "Il Telaco nell'1 sola di Calopso"yu bestelemiş bu eser ilk kez 25 Ağustos 1797'de Barselona operasında sahnelenmiştir. Bu dönemde hem İspanyol hem de İtalyan öğelerini içeren enstrumantal eserler de yapmıştır.

Barselona'dan ayrılarak Madrid'e yerleşen besteci burada Alba Düsesi'nin himayesinde müzik çalışmalarını sürdürmüş "Don Trastollo" adlı librettonun bazı bölümlerini de bu dönemde bestelemiştir.

Sor 1813 yılında Fransa'ya göç ederek Paris'e yerleşmiş İngiltere ve Rusya'da bulunduğu yıllar dışında yaşamını bu ülkede sürdürmüştür.

Avrupa'da verdiği konserler Sor'un ününün yayılmasında büyük önem taşımıştır. Özellikle İngiltere'de verdiği konserlerle büyük başarı kazanmış sonraki yıllarda Avrupalı gitaristlerin İngiltere'ye gitmeye başlamasında etkili olmuştur.

Rusya'da da sanatkar kişiliği ve gitar yorumu ile dikkatleri üzerine toplayan gitarist yedi telli gitarın yaygın olduğu bu ülkede 6 telli gitarla verdiği konserle büyük takdir toplamıştır.

Sor'un gitar müziği, gitar edebiyatının bize ulaştırdığı en önemli ve değerli eserlerindedir. Bütün kural ve yasaları yalnızca müzikal açıdan ele almayıp, mantıksal açıdan da temellendirmeye çalışmıştır. Eserlerinde İtalyan ve İspanyol okulları arasındaki fark netçe görülmektedir. İtalyan okulu virtüözlükten yola çıkarak gitarın özelliğini müzikal besteye uygun kılmak için kullanmış, buna karşılık Sor müziğin temel yasalarına dayanıp gitarı bunlara uygulamaya çalışmıştır. Böylece çağdaşlarında olmayan polifon bir üslup geliştirerek, gitar için genel müzik üslubuna uygun eserler yapmış ve literatürde kalıcı bir yer edinmiştir.

Bestecinin eserlerinin sayısı dört yüz'ü geçmekte bunların içinde alıştırılmalar, fantaziler, tema ve çeşitlemelerin yanı sıra sonatlar da bulunmaktadır. Müzik çalışmalarını sadece İspanyol tarzında

değil Avrupa'da da önem kazanmış türler doğrultusunda sürdüren Sor çalışmalarını uluslararası bir düzleme oturtmayı başarmış, gitarın gerçek doğasını ortaya koyarak çok sesliliğe uygun bir çalgı olduğunu kanıtlamıştır.

Barselona'da iken yaptığı enerjik bir yapıya sahip ilk dönem eserleri arasında Menüet (Op.11 no.5'in bir uyarlaması), Menüet ve Allegretto (Op.23, no 4 ve 2), 4 Menüet, Air Varie (Op.3 ve 12 bu eserin sonraki uyarlamalarıdır), Air Varie (kromatik bir tema üzerine kurulu), Sonata Prima ("Grand Solo" olarak ta bilinir, Op.14), Sonata Seconda (Sonat, Op.15), Theme varie (Op.20'de aynı tema üzerindedir.), Fantasia (Daha sonra Op.4 adını aldı), Six Petites Pieces (Daha sonra Op.5 adını aldı), Fantaisie (Daha sonra Op.7 adını aldı), Sonat Op.22, Menüet Op.11 no 3, Folies d'Espagne bulunmaktadır.

Op.15, Op.22 ve "Grand Solo" en önemli eserlerindedir. "Grand Solo" ilk defa Castro tarafından "Sonata Prima" adıyla yayımlanmış Sor bu eserde gitarın bütün olanaklarından faydalanmıştır (Ek.7)

Op.15, Op.22 en önemli gitar sonatları arasında bulunmaktadır. Yaratıcı değeri çok yüksek olan sonatlarda fikirler çalgının yardımı ile şekillendiği halde özünü kaybetmemiş, gelişme bölümlerindeki zengin geçişler sayesinde başarılı armoni çeşitlemeleri yaratılmıştır. Sor'un uğraştığı beste stilinde gitarın sonat türüne uygulanmasının çok önemli anlamı vardır(22).

---

22) Hoek, J.A., Die Gitarrenmusik im 19. Jahrhundert, Heinrichshofen's Verlag, Wilhelmshoven.1983, p.69.

Sor'un daha sonraki dönemlerde yaptığı bestelerin içinde en ünlüsü Mozart'ın bir teması üzerine yaptığı (Bu çeşitlemeleri Mozart'ın Sihirli Flüt operasından esinlenerek yaptığı söylenmektedir) Çeşitlemeler Op.9 adlı eseridir.

Her biri altı parçadan oluşan 4 Divertimento Op. 1,2,8,18, Keman ve gitar için "La Romanesca (1835), Solo gitar için bestelediği Op. 54 "Morceau de Concert" (Konser Parçası) çalışmaları arasında bulunmaktadır.

Sor iki gitar için düet'lerde yazmıştır. Op.34 "L'Encouragement" bu tarzda yaptığı ilk eserdir. Giriş, tema, üç çeşitleme, koda (bitiş) bölümü ve Vals'ten oluşan parça Sor'un ölümünden sonra Napoleon Coste tarafından yeniden basılmıştır. Bestecinin bunun dışında 12 tane gitar düeti bulunmaktadır. Op.34,38,39, 41,44,49,51,53,54,61,62 ve 63.

Fernando Sor'un literatürde bulunan eserlerinin 63 opus numarası vardır. Bunlara yukarıda bahsettiğimiz solo müziğe ait 12 düet de dahildir.

Eserleri arasında "Methode pour la Guitare" adlı gitar metodunun önemli bir değeri vardır. İlki 1830 yılında Paris'te Fransızca olarak "Methode pour la Guitare, par Ferdinand Sor" adıyla yayımlanan metod 6 kez basılmıştır. Sor metodunda gitarın sadece melodi değil aynı zamanda armoni çalgısı olduğunu da vurgulamış, önemli noktaları ve çalgının tekniğini ortaya çıkaran konulara yer vermiştir.

Gitar için yazdığı alıştırmalar ise günümüzde çoğu gitaristin repertuarında yer almaktadır. Sor bunları 5 kitap altında toplamıştır. Bunların dışında kısa parçalardan oluşan bir kitabı da bulunmaktadır. Op.6,29,31,44 ve 60. 1928 yılında 24 alıştırmadan oluşan Op.35 "Vingt Quatre Exercises" adlı eseri yayımlanmıştır.

Alıştırmalarda ortaya çıkan müzik Schubert ya da Mendelssohn'un bestelerindeki melodik yapıyı hatırlatmaktadır. Eserin tek hatası Sor'un öğretme tekniğinin bir sonucu olan fazla tekrarlardır. Bu durum özellikle ritmik modellerin öğretilmesinde kullanılmıştır. Ama alıştırmalar kısa olduğu için kulağı rahatsız etmemektedir(23). Alıştırmalarda genellikle sağ el parmaklarını çalıştıracak çeşitli egzersizler, kaydırmalar, arpejler ve oktavlara yer vermiş parmak uçları ile çalış tarzını benimsemiştir.

Gitar tarihine büyük hizmetlerde bulunan, eserleri gitaristlerden yoğun çaba ve yetenek isteyen gitar virtüözü ve bestecisi Sor, 1839 yılında Paris'te ölmüştür.

Leonhard de Call (1779-1815)

1779'da Almanya'da doğmuştur. Gitara büyük bir hayranlık duyan Call müzik konusundaki bilgi ve yeteneklerini kullanarak, gitar ve diğer enstrümanlar için besteler yapmış, özellikle oda müziği alanında büyük başarı kazanmıştır.

---

23) Jeffery, B, a.g.e., p.101.

Müzik çalışmalarını Viyana'da sürdüren Call eserlerinde müzikal biçime uygunluk göstermiş, basit yöntemlerle iyi etkiler elde etmeye çalışmıştır. Genelde zorlayıcı olmayan, kolay yorumlanabilecek bir müziğe gereksinim duyan gitarcular tarafından çok kullanılan bu eserler, oda müziğine giriş olarak da tavsiye edilmektedir.

Kendi çağdaşı virtüözlerin zorlu besteleri göz önüne alındığında Call'ün eserlerinin teknik açıdan fazla abartılı olmadığı görülmektedir.

En yaygın eserleri arasında Duo facile op.20, iki gitar için Op.24 ve üç gitar için trio op.26 bulunmaktadır. İçerik açısından iki gitar için yazılmış üç sonatı ve serenatı op.39 daha kapsamlıdır. Eserlerinin çoğu piyasadan kaybolan bestecinin gitarla birlikte başka enstrümanlar için yazılan oda müziği eserlerinden bir trio, Op.134 Leibzig'te Zimmermann'da yayımlanmıştır. Çalışmalarının içinde bir gitar metodu da bulunmaktadır.

1815 yılında ölen bestecinin düet, trio, kuartet ve kentetleri arasında bugünkü gitar yorumcularına zevk verecek pek çok eseri, günümüzde kişisel koleksiyonlarda bulunmaktadır.

Anton Diabelli (1781-1858)

Almanya'da yetişen önemli besteciler arasında ilk sıralarda yer alan Anton Diabelli 1781 yılında doğmuştur. Piyano virtüözü ve bestecisi olarak müzik tarihinde tanınmış olan Diabelli, aynı zamanda çok iyi bir gitar yorumcusu ve bestecisidir.

Müzik eğitime org üzerinde Michelbeuern manastırında başlayan besteci, Salzburg ve Münih'te devam ettiği manastır okullarındaki eğitiminden sonra, kendini tümüyle müziğe adanmıştır. Joseph Haydn'dan beste dersleri almış olan Diabelli, ilk denemelerini bu sayede yapmış, böylece eserleri Haydn tarafından denetlenmiştir. Henüz yirmi yaşındayken bestekârlığı ile bütün dikkatleri üzerine çekmiş olan Diabelli, 1803 yılında Viyanaya yerleşmiş, piyano ve gitar öğretmeni olarak çalışmaya başlamıştır. Kısa zamanda piyano ve gitar eğitimciliği ile ün yapan bestecinin, hızla çoğalan öğrenci sayısı çevresinin genişlemesini sağlamış, böylece müzik dünyasının önemli isimleriyle bir arada bulunmaya başlamıştır. Haydn, Beethoven, Czerny, Giuliani gibi bestecilerle arkadaş olmuştur.

Gitar virtüözü Giuliani 1807'de Viyana'ya gelince Diabelli ile ikisi arasında, başarılı çalışmalarla sonuçlanan hareketli bir ilişki başlamıştır. Diabelli Giuliani'nin konçertolarına piyano partileri bestelemiş, bazı konserlerde bu partileri kendi çalmıştır. Giuliani tarafından yeniden gündeme getirilen tarz gitarı Diabelli'ye çeşitli besteleri için ilham kaynağı olmuştur. Üç gitar için bir trio bestelemiştir. Yalnızca gitarlarla oda müziği yapıp enstrümanların çeşitlilikleriyle farklı tınlayışları elde etme denemesi çok başarılı olmuş, bu eserin ilk kısmında ulaştığı yükselmenin biçimi gitar literatüründe bir daha tekrarlanmamıştır(24).

Diabelli'nin gitar bestecisi olarak kendine ait bir tarzı olmuştur. Herkes tarafından kullanılan yollara başvurmamış 19. yüzyılda sıkça kullanılan efektleri

---

24) Buek, F., a.g.e. p.23.

kullanmamıştır. Diabelli gitarı armonik bir enstrüman olarak ele almış, gitar yorumcusunun çalış kolaylığını düşünmeden eserler yazmıştır. Bu nedenle eserleri kolay çalınmaz, yorumcunun ritmik ve teknik becerisini zorlar.

1818'den itibaren müzik yayımcısı olarak Peter Coppi ile birlikte kurduğu yayınevinde çalışmaya başlayan Diabelli bu arada pek çok eser bestelemiştir. Gitar besteleri arasında özellikle kendisinin ve Giuliani'nin eserlerini yayımlamış, basılan bu çalışmaların gitar müziğinin yaygınlaşması üzerinde olumlu etkileri olmuştur. Czerny, Schubert, Beethoven'ın eserlerini de (Beethoven ünlü varyasyonları Diabelli'nin bir teması üzerine yazar) yayımlamıştır.

İkiyüz'e yakın beste yapan Diabelli'nin gitar için bestelemiş olduğu önemli eserleri arasında şunlar vardır: Prelüdlar (Ek.8) Viyana'da Haslinger yayınevinde çıkan Keman, Viyola ve Gitar için serenat ve noktürnler Op.36,65,95 ve 105; Gitar ve flüt için serenat ve noktürnler Op.67,99 ve 128; üç gitar için Grand Trio Op.162; Gitar ve piyano için sanatlar Op.68,69,70, ve 102; düetler ve solo parçaları içeren 12 defter.

Gitar literatüründeki çoğu eserler gibi Diabelli'ninkiler de piyasadan kaybolmuş yalnızca bir-ikitanesi yeniden basılmıştır, bunların arasında Simrock'ta çıkan prelüdlar Op.39, gitar ve piyano için Zimmermann'da çıkan sonatin vardır(25).

---

25) Buek, F., a.g.e. p.24.

Anton Diabelli 1858 yılında ölmüştür.

Mauro Giuliani (1781-1840) (Ek.9)

1781 yılında Barletta'da doğan İtalyan besteci Giuliani 19. yüzyıl gitar müziğinin en önemli temsilcilerinden biridir. Kemanın yanı sıra gitar çalmayı da öğrenmiş ve kısa bir sürede İtalya'nın bir numaralı gitar yorumcusu haline gelmiştir.

Çocukluğunda bir gitar dehası olarak nitelendirildiği halde, bir virtüöz olarak gitar dünyasında yarattığı asıl etki, 1807 yılında Viyana'ya gelmesinden sonra hissedilmiştir. Viyana'da oniki sene kaldıktan sonra, gitaristler arasında uzun turnelerin yaygınlaşmasını sağlayacak olan ilk adımı atmıştır. Bu turneler yardımıyla gitar tüm Avrupa çapında aranan bir çalgı durumuna gelmiştir. Giuliani turneleri sırasında Londra'dan St. Petersburg'a kadar pek çok şehri dolaşmıştır(26).

Gitar tekniği ve müziği açısından elde ettiği önemli başarıları sayesinde dönemin diğer ünlük müzik adamlarıyla yakın dostluklar kurmuş ve birlikte konserler vermiştir. Bunlardan piyanist Hummel ve kemancı Mayseder'le birlikte verdiği duka konserleri olarak adlandırılan konserler çok ünlüdür. Hummel bu konserler için büyük sonatlarını ve Op.74'ü yazmıştır.

Praglı bir besteci ve piyano virtüözü olan Ignaz Moscheles'de (1794-1870) Giuliani ile birlikte başarılı çalışmalar yapmış olan sanatçılardan

---

26) Bellow, A., The Illustrated History of the Guitar, Belwin-Mills Publishing Corp., U.S.A. 1970, p.158.

biridir(27). Moscheles'in gitar ve piyano için bestelemiş olduğu Op.20 "Grand Duo Concertante"si birlikte vermiş oldukları konserlerde en çok çaldıkları eserlerden biridir.

Giuliani ayrıca Karl Seidler, Spohr Loder ve Anton Diabelli ile çalışmalar yapmış, Joseph Haydn ve Beethoven ile yakın dostluklar kurmuştur.

1813 beethoven'ın 7. senfonisinin prömyeri olduğu senedir. Aralarında bir çok seçkin kişi bulunan orkestrada Giulianinin'de adı vardır ve senfoninin başarılı olmasına çellist olarak katkıda bulunmuştur(28).

Besteci olarak Giuliani çağdaşları arasında ve gitar literatüründe ilk sıralarda yer almıştır. Eser sayısının üçyüz olması müthiş bir verimlilik göstergesidir. Eserlerinin çeşitliliği de çok yönlülüğünü gösterir. Yazmış olduğu eserler çoğu kez dönemin zevkini yansıtmıştır.

Giuliani'nin eserleri genelde ikiye ayrılabilir;

- Kendi için yazdıkları
- Yayımcıların isteği üzerine gitar çalan izleyici kitlesi ve öğrencileri için yazdıkları

Bu eserler üç büyük alanı içine almıştır.

- Gitar ve orkestra için konçertolar

27) Bellow, A., a.g.e. p. 159

28) Klier, J., Die Gitarre, Ein Instrument und seine Geschichte, (Diğer bilgilere ulaşamadı), p.160.

- Gitar için oda müziği
- Solo gitar için eserler

Giuliani'nin en anlamlı ve ön planda bulunan besteleri kendisi için yazdığı üç gitar ve orkestra için konçertolarıdır.

Bu üç konçerto klasik gitar literatürünün en kapsamlı ve en önemli eserleri arasında sayılır. Biçim ve üslup olarak Haydn ve Mozart'ı andırmaktadır, yaylı sazlar kuarteti ya da küçük orkestra eşliğinde terz gitar için yazılmıştır. İlk ikisi için Anton Diabelli eşlik eden partileri piyanoya uyarlamıştır. Bu konçertolar Giuliani'nin gitarı ilkelliğinden kurtarıp gerçek bir konser enstrümanına yücelmeyi başardığının kanıtlarıdır.

1. Gitar Konçertosu Op.30 A. Dur dür. Bu eserin ilk şeklinde (3 Nisan 1808. Viyana) Giuliani'nin sergilediği yorum, yaylı sazlar, tahta ve bakır nefesli sazlar, ayrıca davulla büyük bir orkestra ister. Bu ilk şekil yalnız müsvedde şeklinde bulunur. (Bavaria Devlet Kütüphanesi, Münih)

2. Gitar konçertosu Op.60 A.Dur dür. Bu üç konçerto içinde en lirik olanıdır.

3. Gitar konçertosu Op.70 F.Dur'dür. Solo enstrümanı olan terz gitarı, diğer taraftan bir büyük orkestrayla karşı karşıya bulunur. Bu küçük enstrümanın bir minör üçlü daha yüksek akort edildiğini, Giuliani gitar bölümünü D.Dur'de not eder(29).

---

29) Klier, J., a.g.e., p.164.

Giuliani oda müziğinde de önemli eserler bes-
telemiştir. Dört kuartet'i (Gitar ve yaylı sazlar
kuarteti) yaratmıştır: Op.65,101,102,103. Bu eserler-
de gitarı mükemmel kullanmıştır. Gitar ve yaylı saz-
lar kuarteti birbirleriyle değişerek çalarlar. Sade-
ce tanınmış temaların varyasyon eserleridir.

19. yüzyıl başlarında varyasyon biçimi geniş
halk sınıflarında çok sevilmiştir. Opera temaları,
halk türküleri temaları, küçük operetlerin motifleri
veya kendine özgü temalar değiştirmiştir. Giuliani'de
bu geleneğe sahip çıkmıştır. Tema da genelde çok ba-
sit ve şarkı söylemeye müsait iki sekiz ölçülü peri-
yot vardır.

Temaya, gitarda ulaşılan son imkanlara kadar
faydalanarak figürel varyasyon eklenir. Giuliani'nin
varyasyon eserleri saf virtüözlük gerektiren eserler-
dir. Burada her zaman virtüözlüğü müziksel talebe tabi
tutan Sor'un varyasyonları ile aralarında bir fark
bulunur(30).

Giuliani'nin gitar düetleri Sor'un düetlerine
benzer, iki bölüme ayrılır. Birincisinde baş gitar
sesine ikinci gitar sesi tarafından eşlik edilir. Bu
düetlerin çoğu yalnız eğitsel karakterlere sahiptir.
İkinci kompozisyon tekniğinde zorluklar iki gitar se-
sine (partisine) eşit dağıtılır. Bu düetlerin bir-
kaçı Duo edebiyatının en zor eserleri arasındadır.
(Variazioni Concertanti Op.130 ve üç Polonesi
Concertanti Op.137)(31).

---

30) Klier, J., a.g.e., p.169.

31) Klier, J., a.g.e., p.164.

Giuliani keman ve gitar ya da flüt ve gitar için de bazı düetler bestelemiştir. Bu bestelerde gitar sadece bir eşlik çalgısı olarak kullanılmamıştır. Gitar yardımıyla solo ve obligato geçişler yapılmıştır(32). Bu geçişler aynı bir keman konçertosunda yer alan piyano bölümleri kadar karmaşıktır ve parçayı çalan müzisyenin yetenekli olmasını gerektirir.

Giuliani'nin gitar müziğinin büyük bölümü solo müziktir. Bestelemiş olduğu sonatlar, potpuriler çoğu kez toplum müziği gibi müziksel biçimleri içerir. Solo gitar için Senat Op. 15 C.Dur, "Grand Overture" Op. 61 A Dur ve "Grand Sonata Eroica" Op.150 A Dur en ünlü eserlerindedir.

Bestecinin etütleri (Ek.10) gitar çalımındaki temel teknik ve müziksel problemleri işler. Legato, melodinin akompanyeden ayrılması, tellere dokunuş tarzları, çift sesler ve süslemeleri bu etüdlere görülmektedir. Op.1, Op.48, bir bölümü ilk konçertodan alınan 25 etüd, Op.100, prelüdlere ve kadanslar.

Mauro Giuliani İtalyan mirasını inkar etmeyen melodik kendine özgü bir çizgiye sahiptir. Bazı melodiler ritm, kolaylık ve güzellik bakımından Rossini'yi anımsatır. Kemandan gitara geçmiş olması tekniğindeki bir çok özelliği de kemandan gitara geçirmesinde rol oynamıştır. Gitarı bir dizi efektlerle zenginleştirmiş tüm eserlerini gitarın özüne uygun olarak yaratmıştır. Böylece eserlerinde hiç bir zorlama görülmemektedir. Sor'da motif ön planda ise, Giuliani'de bu

---

32) Obligato: Kelime anlamı zorunlu. Çıkarıldığı zaman bir konçertonun yapısında değişikliğe neden olabilen çalgı partisi.

bütün melodidir. Melodi sekiz ölçülü, periodlu, düzenli yapıya sahiptir. Melodiyi vurgulamasıyla da Giuliani aşağı yukarı bütün eserlerini karakterize eden bir homofon kompozisyon tekniği ortaya çıkarmıştır.

Ritmik olarak Giuliani'nin müziği problemsizdir. Olağanüstü ritimler yoktur. Fernando Sor gitar müziğinde renkli armoni kullanırken, çoğu kez modüle ederken, çok değişme ve aradominantlar getirirken, Giuliani virtüöz alışkanlığa (kolaylığa) armonik donukluktan daha çok değer vermiştir. Böylece Giuliani'nin müziği hep aydınlık ve ışıklı görünmüştür.

Gitarın en parlak zamanı olarak bilinen 19.yüzyıl'ın en önemli temsilcilerinden biri olan Giuliani 1919 yılında Viyana'dan ayrılıp, Avrupa'da konserler vermiştir. Kendi vatanına döndükten sonra ise Roma'da Rossini ve Paganini ile birlikte konserler veren gitarist, yorumcu olarak her yerde çok olumlu eleştiriler almış, gitara olan ilginin artmasında önemli rol oynamıştır. Bu ilgi yalnızca gitar hakkında bir aylık müzik dergisi çıkacak kadar artmıştır. İlk sayısı "The Giulianad" adıyla Ocak 1833'de piyasaya aylık gitar dergisi olarak çıkmıştır. İlk ve sonraki sayılarında Giuliani, Legnani, Horezky v.b. bestecilerinin eserlerine yer vermiştir.

Verdiği konserlerden sonra tekrar Viyana'ya dönen Giuliani ölümüne dek (1840) gitar öğretmeni ve besteci olarak yaşamını sürdürmüştür.

Nicolo Paganini (1782-1840)

27 Ekim 1782'de İtalya'nın Genova kentinde doğmuş olan ünlü keman virtüözü ve bestecisi aynı zamanda dönemin önemli gitaristleri arasında bulunmaktadır.

İlk müzik derslerini babasından alan Paganini'nin gitara karşı ilgisi çocukluk yıllarında başlamış, 19 yaşına gelene kadar daha çok kemanla ilgilenen sanatçı, çok iyi bir kemancı ve gitarist olan Alessandro Rolla'dan keman dersleri alarak tekniğini geliştirmiştir. Rolla'nın keman dersleri sırasında gitarla eşlik etmesi, Paganini'nin gitara olan ilgisini arttırmış, kemanın yanı sıra gitar çalmaya, bu alanda besteler yapmaya başlamıştır.

Paganini'nin kemandaki başarısı, çağdaşlarına göre üstünlüğü, gitaristliğine ve gitar tekniğini kemana uygulamasına bağlanmıştır. Kemandan daha büyük bir çalgı üzerinde çalışıyor olması parmaklarının güçlenmesine de katkıda bulunmuştur. Hamburglu ünlü kemancı ve keman pedogoğu Bodo Eberhard Paganini'yi çok yakından incelemiş, keman yorumunun, onun gitar konusundaki bilgi ve becerileriyle çok yakından ilgili olduğu kararına varmıştır (33).

1801-1805 yılları arasında sadece gitara yönelen Paganini bu alanda sayısız gitar bestesine imzasını atmıştır. Bu çalışmaların içinde 140 solo gitar bestesi (Ek 11); keman ve gitar için yazmış olduğu sonatlar; keman gitar için di bravura varyasyonları; keman, viyola, viyolonsel ve gitar için

---

33) Buek, F., a.g.e., p. 77.

yazılmış olan 6 kuartet (dörtlüler); gitar ve yaylı çalgılar için bestelenmiş olan triolar (üçlüler) yer almaktadır.

Yapmış olduğu bestelerin bir kısmında gitara eşlik çalgısı olarak yer veren besteci, gitarın bu türde önem kazanmasını sağlamıştır. Amatör gitaristlere yardımcı olmak için yazdığı kolay bestelerinin yanı sıra, teknik açıdan çok yüksek, virtüöz bir yorumculuk gerektirecek besteleri de bulunmaktadır. Genelde Paganini'nin Oda müziği eserlerinde yer alan gitar bölümleri oldukça basittir. En ilginç bölümler diğer enstrümanlara verilmiş gitar bir eşlik çalgısı olarak ele alınmıştır. Ancak 7 ve 15 numaralı kuarteti ve bazı gitar soloları oldukça gelişmiş bir teknik kullanılmasını gerektirmektedir. Paganini'nin gitarist olarak yaptığı bu eserler doğrultusunda çok başarılı bir besteci ve tekniği çok iyi olan bir virtüöz olduğu görülmektedir.

Gitara duymuş olduğu yakın ilgi sonucunda dönemin önemli gitaristleriyle tanışan besteci Zani de Ferranti ve Legnani ile birlikte çalışmalar yapmıştır. 1837'de Torino'da verdiği son konserinde gitar sololarını Luigi Legnani seslendirmiştir. Paganini gitarist Zani di Ferranti'yi "En başarılı gitar virtüözlerinden biri olarak nitelendirmiştir (34).

Eğitimsel yönü ile de başarılı olan Paganini'nin en ünlü öğrencilerinden biri Ernesto Camillo Sivori (1815-1894) olmuştur. Sivori'de aynen hocası gibi hem keman hem de gitar çalışmaları yapmıştır. Paganini, yeteneğini her zaman takdir ettiği bu öğrencisi için

---

34) Bellow, A., a.g.e., p. 169.

altı sonat, keman, viyolonsel ve gitar için bir concertino yazmış, öğrencisi ile bunları seslendirirken gitar partilerini kendisi üstlenmiştir. "The Valiant lad Camillo Sivori" adlı bestesini de Sivori'ye ithaf etmiştir.

Bir deha olarak müzik dünyasına giren, Viyana, Polonya, Almanya, Paris, Londra v.b. birçok yerde başarılı konserler veren Paganini 1840 yılında Nice'de ölmüştür.

Dionisio Aguado (1784-1849) (Ek. 12)

Dionisio Aguado 1784 yılında Madrid'de doğmuş unlu bir gitar virtüözü ve bestecisidir. İspanyol olmasına rağmen uzun yıllar Paris'te yaşamış, üstün yeteneği ile Paris'te bulunan tüm gitar virtüözlerinin ve müzik bilimcilerinin sevgisini kazanmış, burada salonların ve konsersalonlarının vazgeçilmez kişisi haline gelmiştir.

Aguado'nun gençliği ve müzik eğitimi hakkında yeterli bilgi bulunamamaktadır. Sadece ilk müzik derslerini manastır okulunda bir rahipten almış olduğu, ancak gitardaki gelişmelerini öğretmeni, tanınmış şarkıcı Manuel Garcia'ya borçlu olduğu söylenmektedir.

Modern İspanyol okulunun kurucusu olarak kabul edilen Aguado'nun en büyükanlamı eğitsel-öğretsel alanda olmuştur. Küçük parçaların, vals, rondo v.b. yanında etüdüleri bugün gitar derslerinde değişmez bir yer tutmaktadır.(Ek. 13)

Etüdüler sistematik olarak birbirinin üzerine dizilirler ve bir etüdüde her zaman bir eğitsel-

öğretsel amaç olur ve işlenir. Özellikle onun kolay etütleri gitara yeni başlayanların derli toplu düşünmesine yardımcı olmuştur. Aguado'nun etütleri çağdaş İspanyol gitaristliğini etkilemiştir. Pedagoji alanında çok başarılı olan Aguado'nun "Methado Para Guitarra (1825) adlı eseri, 19. yüzyıl'da yazılmış olan en iyi metotlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bu eser başka dillere çevrilmiş ve bir kaç kez basılmıştır.

Paris'te yaşadığı yıllarda Sor'le tanışmış ve aralarında, gitar çalış şekilleri birbirlerinden çok farklı olsa da yakın bir dostluk kurulmuştur. Bu arkadaşlığın en çarpıcı göstergesi Sor'un bestelemiş olduğu ve birlikte verdikleri konserlerde çalmış oldukları "Les Deux Amis" adlı gitar düetidir.

Aguado gitar çalarken, Sor'un tam aksine tırnaklarını kullanmıştır. (Sor parmağının ön kısmını kullanır.) Ellerini tutuş şekli de Sor'dan çok farklıdır. Ayrıca Aguado oturarak gitar çalan sanatçının çalgısını dayaması için hazırlanmış olan bir tür sehpa kullanan ilk kişi olmuştur. Benimsemiş olduğu tırnakla çalma biçimi, daha sonraki kuşaklarca da kullanılmış ve gitar yorumunun, enstrumanın tekniğini epeyce genişletip enstrumani konserlere daha uygun kılan özel bir yöntemine yol açmıştır.

İspanyol okulunun temelini oluşturan besteci hayatını 1849 yalındaki ölümüne dek gitar öğretmeni olarak sürdürmüştür. Antonio Campo en çok sevdiği öğrencilerinden biri olmuştur. Campo daha sonra hocasının bestelerini bir araya getirerek "Grand solo de Sors refundido per Aguado" adlı eseri yayımlatmıştır.

Eserleri arasında etütündeki bazı güzel ve değerli parçaların yanı sıra şunlar sayılabilir:

Paris'te Marz'ta Schott yayınevinde çıkan Op.1, oniki vals; Op.2, üç rondo; Op.3, sekiz küçük parça (Meissonier, Paris); Op.4, altı küçük parça (Meissonier, Paris); Op.13, küçük, hoş ve basit parçalar.

Carl Maria von Weber (1786-1826)

1786 yılında Eutin'de doğmuştur. Alman asıllı besteci operalarıyla büyük ün kazanmıştır. Hem gitar çalan, hem de oda müziği bestelerinde gitara yer veren Weber 1811 yılında bestelediği "Abu Hasan" adlı komik operada gitar düetlerine yer vermiştir. Şan ve gitar için yazmış olduğu Liedlerle büyük başarı kazanarak romantizmin etkili bir temsilcisi olmuştur.

1826 yılında Londra'da ölmüştür.

Luigi Rinaldo Legnani (1790-1877)

1790 yılında İtalya'da doğmuştur. Yüksek tekniği ve müzik kalitesi ile büyük hayranlık uyandıran sanatçı, gitar tarihinde virtüöz ve besteci olarak önemli yer tutmaktadır.

Legnani çok genç yaşlarda gitar çalmaya başlamış Viyana, Almanya, İsviçre ve İtalya'da başarılı konserler vererek çağdaşlarıyla tanışma imkânı bulmuştur.

1825-1835 tarihleri arasında Cenevre'ye yerleşerek gitar öğretmenliği yapmaya başlamış bu sırada Paganini ile tanışarak beraber konserler vermiştir.

Besteci olarak oldukça verimli olan Legnani, gitarın enstrüman olarak sağladığı tüm olanakları kullanarak pek çok esere imzasını atmıştır.

Avusturya, Almanya ve İtalya'da basılmış olan besteleri Op. 250'ye kadar sıralanmaktadır. 1 konçerto, düetler, triolar, çeşitlemeler ve 36 tane kapriçye (Ek.14) eserleri arasında bulunmaktadır. En önemli eserlerinden etüdü. Op.20'de gitaristleri her türlü anahtarla tanıştıırıp alışılmadık armoni bağlantılarını kazandırarak olgun bir tekniğe ulaşma yolunu göstermiştir. Altı Capricetti'si, Op.250'de önemli etütleri arasında yer almaktadır, ancak teknik açıdan zor değildir. Bir fantezi olan Op.19 bir uvertür ya da tek bölümlü sanat şeklinde hoş bir konser parçasıdır. Bu fantazinin bir kaç motifini flüt ve gitar için bir düette kullanılmıştır. Ancak bu eserin gitar partisi büyük bir virtüözlük gerektirmektedir. Sol elin parmağı ile çalınan ilginç bir skerzo'da eserleri arasında bulunmaktadır.

Günümüzde çoğu eseri piyasadan kaybolan Legnani 1877 yılında ölmüştür.

Mikail T. Wissotskyi (1791-1837)

Rus gitar virtüözüdür. Gitar için besteler yazmış olan Fissotskyi emprovize yeteneği çok kuvvetli olan bir sanatçısıdır.

Matteo Carcassi (1792-1853) (Ek. 15)

İtalyan gitaristleri arasında önemli bir yer alan Carcassi 1792'de Floransa'da doğmuştur. Üç ciltlik metodu ve gitar için yazmış olduğu etütleriyle adı gitar tarihine geçen besteci aynı zamanda çok iyi bir gitar virtüözüdür.

Gitar çalmaya çok küçük yaşlarda başlayan Carcassi almış olduğu eğitim ve düzenli çalışmaları sonucunda çok genç yaşlarda izleyici önüne çıkmış, başarılı konserler vermiştir. 1820 yılında dönemin diğer müzisyenleri gibi Paris'e yerleşmiş, çalışmalarını bu kentte yürütmeye başlamıştır.

Carcassi'nin Paris'e geldiği yıllarda, bu kentte yaşayan Carulli dönemin en ünlü gitaristidir. Sanatçı bir çok konser vermekte, yayınevleri bestelerini yayımlamaktadır. Ancak yaşlandıkça parmaklarının hünerini kaybetmesi, Parisli'lerin tüm ilgilerinin gitar virtüözü Carcassi'ye yönelmelerini sağlamış, böylece besteci Parisliler için yeni fikir ve yöntemlerle gelecek vaat eden bir sanatçı olmuştur. Paris, Almanya, İtalya ve İngiltere'de vermiş olduğu başarılı konserlerle de daha önce Carulli'ye gösterilmiş olan ilgiyi kendi üzerine toplamıştır.

Carcassi çok farklı türde bir müzik yaratmıştır. Besteleri modern, melodik ve canlıdır, dinleyici üstünde hoş bir etki bırakmaktadır.

Gitar için seksene yakın beste yapan Carcassi'nin 1836 yılında yayımlattığı (bugün hala piyasada bulunabilen) üç bölümlük gitar metodu en önemli eserlerindendir. Bu metot gitar için yazılmış popüler öğretici yapıtların en iyileri arasında geçmiş, mükemmel bir pedagojik eser olarak değerini günümüze kadar korumuştur. Metodun içinde bulunan alıştırmalar çalma tekniğini düzelttirir ve geliştirir nitelikte yazılmıştır. Diğer bir önemli eseri "25 melodik ve ilerleyen Etüdüleri" Op.60, klasik bir eser niteliğinde bestelenmiştir. Bu gün bile gitar öğrencilerinin mutlaka

çalışması gerekli görülen etüt op.60 (Ek.16) en sevilen ve öğretici olan Etütlerdir. Carcassi bu eserinde teknik istek ile müziksel talebi becerikli bir biçimde birbirine bağlamıştır. op. 26'da büyük ilgi gören eserlerindedir. Carcassi op.60 ve op.26'da ulaştığı müzikal düzeye diğer eserlerinde pek yaklaşmamıştır.

Carcassi müziksel doğru yazı biçimini ilk kullanan bestecilerden olmuş, eserlerini hatasız notalandırarak üst ve alt sesleri ayırmıştır. Etütleri, sonatinleri, rondoları, divertimenti, capriceioları, varyasyonları v.b. eserleri Paris'te Meissonnier ve Mainz'te Schoot tarafından yayımlanmıştır.

Bestecinin kullanmış olduğu teknikler günümüzde önemini yitirmiş olsa da yazmış olduğu metot ve alıştırmalar gitaristler tarafından hala kullanılmaktadır. Bu adının gitar tarihinde önemli önemli bir yer tutmasını sağlamaktadır.

1836'da doğduğu şehir Floransa'da bir dizi konser veren Carcassi daha sonra Paris'e dönmüş 1856 yılında ölmüştür.

Gioacchino Antonio Rossini (1792-1868)

1792 yılında Pesaro'da doğmuştur.

İtalyan besteci Bologna'da Liceo Musicale'de öğrenim görmüştür. Rossini 19. yüzyılda yaşadığı halde, 18. yüzyıl İtalyan operası geleneklerini sürdüren, yüzeysel, hafif, eğlendirici müzik yazmış bir bestecidir(35).

---

35) Yener, F., Müzik Kılavuzu, Bilgi Yayınevi, İstanbul. 1983, s. 300.

Paganini ve Zani di Ferranti'den etkilenerek bestelediği "Aurelia" adlı eserinde, Almaviva'nın yaptığı serenata eşlik çalgısı olarak gitarı kullanmıştır. Bazı operalarında da gitara yer veren sanatçı gitar ve yaylı çalgılar için bir kentet'de bestelemiştir.

1868 yılında Paris'te ölmüştür.

Francois Hünten (1793-1878)

Alman besteci 1793 yılında Coblenz'de doğmuş, sanat yaşamının büyük bir kısmını Paris'te geçirmiştir.

Çok genç yaşta müzikle uğraşmaya başlayan Hünten eğitimini piyano ve gitar yorumcusu olarak tamamlamıştır. Paris'te beste çalışmalarına yönelerek kendini bu alanda geliştirmeye çalışmış "Fantasie Militar" adlı dört elli piyano eseri büyük başarı kazanmıştır. Keman, piyano ve gitar için bir trio op.20, Varyasyonlar Conzertanti tanınmış gitar eserleri arasındadır.

Bestelerinin dışındaki zamanlarda ders veren Hünten 1878'de ölmüştür.

Ignaz Moscheles (1794-1770)

Praglı besteci ve piyano virtüözü Moscheles 1794 yılında doğmuştur. Aynı zamanda gitar da çalan sanatçı, Giuliani ile birlikte başarılı konserler vermiştir.

Gitar ve piyano için bestelemiş olduğu op.20 "Grand Duo Concertante"si en tanınmış eserlerindendir. Blogini'nin "The Farewell of the Trubadaurs" adlı oyununun müziğini yapan Moscheles bu eserin partisyonlarında şan, gitar, keman, piyano ve viyolonsele yer vermiştir.)

İtalyan besteci 1870 yılında ölmüştür.

Kaspar Kummer (1794-1870)

1794 yılında Almanya'da doğmuştur. Esas dalı flüt olan Kummer kendi enstrumani yanında gitar çalan bestecilerden biridir. Eserleriyle gitarın yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Flüt yorumcusu olarak Kopurger saray orkestrasında çalışan Kummel, eserlerinde flüt ile gitarı birleştirmiş ve bu tarzda flüt ve gitar için düolar, flüt, viyola ve gitar için serenatlar yazmıştır. Flüt ve gitar için yazılmış düolarından op.40; Flüt, viyola ve gitar için yazılmış serenatlarından op.81,82 ve 92 en tanınmışlarındandır. İki flüt, keman, viyola, viyolonsel ve gitar için bestelediği kentet ile Kummer gitardan oda müziğinde yararlanabileceğini savunmuş ancak bu çalışmada gitarın sesi diğer enstrumanların arasında kaybolmuştur.

Besteci 1870 yılında ölmüştür.

Franz Schubert (1797-1828)

Avusturyalı besteci 31 Ocak 1797'de Viyana yakınındaki Lichtental'da doğmuştur. Gitar çalmayı

ve gitar besteleri yapmayı çok seven sanatçı özellikle bazı lied'lerinde eşlik çalgısı olarak gitarı kullanmıştır.

Müzik eğitimine babasından keman dersleri alarak başlayan Schubert, ağabeyi Ignaz'dan piyano dersleri almış bu arada ses güzelliği ve desifraj yeteneği ile dikkat çekmiştir. Ses eğitimi alanında Antonio Salieri'den ders almaya başlamış, geçirdiği bir rahatsızlıktan ötürü sesi bozulunca kendini bestecilik alanına yönlendirmiştir. Şair Theodor Korner'in gitar çalışından etkilenecek bu enstrümanı öğrenen besteci kısa sürede bu alanda eserler yazmıştır.

Schubert gerçek anlamda birlied ustasıdır ve bu alanda 620'yi aşkın eseri bulunmaktadır. Bu eserlerin çoğunu gitar eşliğinde yapmıştır. "3 erkek sesi (2 tenor ve 1 bariton) ve gitar için Terzetto" "4 erkek sesi ve gitar için yeni şarkılar" adlı besteleri ("das Dörfchen", "das Nachtigall", "Geist der Liebe", "Suleikas zweiter Gesang", "die schöne Müllerin", "Sei mirgegrüsst", "Frühlingsglaube", "Wiegenlied") yayımlanmış çalışmaları arasındadır. Ancak bu eserler günümüzde sadece bazı kişi ve kütüphanelerde bulunmaktadır. Gitar eşlikli pek çok güzel şarkı yazan sanatçının gitar literatürüne kazandırdığı en büyük bestesi flüt, gitar, viyola ve viyolonsel için yazmış olduğu "Quartet" (Dörtlü) adlı eseridir.

Besteci 1828 yılında Viyana'da ölmüştür.
Zani Di Ferranti (1790-1865)

1790 yılında İtalya'dadoğmuş olan Zani di Ferranti yaşamının büyük bir kısmını yurt dışında

geçirmiş, vermiş olduğu konserlerle olağan üstü virtüöz ünvanını kazanmıştır.

Gençken izlemeye gittiği bir Paganini konseri ile müziğe karşı içinde bir tutku uyanan sanatçı ilk müzik çalışmalarına keman çalarak başlamış, bir süre sonra bu çalışmalarını bırakarak gitara yönelmiştir.

St. Petersburg, Hamburg, Paris, Brüksel, Londra ve Amerika'da başarıyla sonuçlanan pek çok turneye çıkan Ferranti gitar virtüözü olarak güzel yorumuyla büyük takdir kazanmış, gitarın sesini mümkün olduğunca şana uygun hale getirmeye çalışmıştır. Ferranti Amerika'ya gitmiş olan ilk gitar virtüözlerinden biridir. Brüksel'de verdiği konserlerden sonra bu kentte yerleşen sanatçı konservatuara girerek profesörlük ünvanını almıştır. Aynı zamanda Belçika Kraliyet Oda virtüözü ünvanına da hak kazanmıştır.

Ferranti'nin eserleri arasında solo gitar besteleri, fantezi ve noktürnler yer almaktadır. Ancak bunların küçük bir bölümü günümüze kadar gelmiştir. Eserlerinden bazıları Münih'te Schott'da yayımlanmıştır.

Besteci 1865 yılında ölmüştür.

Hector Berlioz (1803-1869)

1803 yılında St. Andre'de doğmuştur.

Paris'te müzik öğrenimi görerek, konservatuarda öğretmenlik yapmış 1866'da Fransız Akademisi üyeliğine seçilmiştir. Fransız besteci geniş çalgı toplulukları ile modern orkestralamanın kurucusudur.

Çalışmalarında gitara ayrı bir önem vermiştir. "Modern çalgı ve orkestra uyarlamaları üzerine bir inceleme" (Treatise on Modern Instrumentation and Orchestration) adlı eserinin bir bölümünü sadece gitara ayırmıştır. Bu bölümde gitar çalma ve çalgıyı akort etme ile ilgili bilgilerin yanı sıra bazı arpej ve akortlardan örneklerle de yer verilmiştir (36).

Beste çalışmalarına ayrı bir önem veren Berlioz'un solo gitar için çeşitlemeleri ve etütleri bulunmaktadır. 1838 yılında sahnelenen "Benvenuto Cellini" adlı operasında gitara da yer vermiştir.

1869 yılında Paris'te ölmüştür.

Johann Kaspar Mertz (1806-1856)

17 Ağustos 1806'da Pressburg'da doğmuştur. Mertz İtalyan okulunun etkisinde kendi üslubunu geliştiren, Alman okulunun en önemli temsilcilerinden biridir.

Çok küçük yaşta gitar ve flüt çalmaya başlayan Mertz 1840 yılında Kraliçe Carolina Augusta'nın himayesi altında verdiği bir konserle gitar virtüözü olarak dikkatleri üzerine çekmiştir. Daha sonra Viyana'ya yerleşen besteci gitar öğretmenliği yaparak yaşamının sonuna kadar Viyana'da kalmıştır.

Piyano'nun ses bakımından gelişmesi ve akor müziğinin piyano besteleri arasında çok geniş yer tutmaya başlaması sonucu üslubu bu müziğin etkisi altında kalmış ve bunu gitara uygulamaya çalışarak sınırlı imkanlar içinde güzel eserler vermiştir.

"Bordanklange" "Fingal'ın Mağarası" adlı konser uvertürü, op.5, Polonezler, Capriccio d-moll tanınmış eserlerindedir. Ayrıca pek çok küçük parça bestelemiştir. "Agathe", "Russisches Zigeunerlied" (Rus Çingene Şarkısı)", "Lob de Thranen" (Thranen'lere övgü) bunlardan bazılarıdır. Gitar için "Theoretical and Practical School" (Teorik ve Pratik Okul) adlı bir eseri Viyana'da Haslinger tarafından basılmıştır(37).

Sekiz ve on telli gitar ile de çalışmalar yapan Mertz'in gitaristliği hakkında Viyana'da iken bir araya geldiği Rus gitar virtüözü Makarow şöyle bir yorum getirmiştir.

"Almanya'da tanıdığım gitar virtüözleri arasında Mertz kesinlikle en önemlisiydi. Yorumunda güç, enerji, duyarlılık, itina ve emin olma yatarı. Ama o da o zamanların Alman okulunun bazı dezavantajlarını yansıtırı. Örneğin bas tellerinde bazen yan sesler çıkar bazı bölümler de arasıra tek teknotalar yeterince temiz çıkmazdı(38).

Makarow Mertz'in bazı eserlerini daha sonraki yıllarda düzenlemiş ve yayımlatmıştır. Bunların içinde 1856'da düzenlediği uluslararası gitar yarışmasında "concertino" adlı eseri birincilik ödülünü kazanmıştır.

Çalışmalarıyla gitar tarihinde önemli bir yer tutan besteci 1856 yılında ölmüştür.

---

37) Sharpe, A.P., a.g.e., p.30.

38) Buek, F., a.g.e., p.38.

Napoleon Coste(1806-1883)

1806 yılında doğmuştur. Fransa'nın en önemli virtüözlerinden biri olan Coste, gitar literatürünün de en önemli bestecilerinden biridir.

Küçük yaşlarda gitar çalmaya başlamış, bu enstrumana olan sevgisi ve öğrenme isteği kısa zamanda başarı kazanmasını sağlamıştır. İlk konserini onsekiz yaşında Fransa'nın Valenciennes kentindeki Filarmoni derneğinde vererek dikkat çeken Coste, kısa bir süre sonra Paris'e yerleşerek konserler vermeye devam etmiş, Aguado, Sor, Carulli ve Carcassi gibi ünlü gitaristlerle tanışma fırsatı ele geçirmiştir. Bu başarılı sanatçılarla olan arkadaşlığı sırasında teorik bilgilerinin yetersizliğini görerek, on yıla yakın bir süre armoni ve kontrpuan çalışmaları yapmıştır. 1840 yılında armoni konusunda usta olduktan sonra eserlerini yayımlatmaya başlamış, gitar için yaptığı bestelerden elliüç'ü basılmıştır. Eserleri önemli derecede teknik beceri gerektiğinden virtüöz gitaristlere hitap etmiştir.

Coste Sor'un etkisi altında kalarak, gitarı polifon bir enstruman olarak ele alan eserler yapmıştır. Ancak eserlerinde Sor'un aksine normal parmak numaralarının sınırları içinde kalmaya ve uzatılmış konumlardan korunmaya özen göstermiştir. Besteleri özgün havaları ile dikkat çekmiştir. Eğitimcilik alanında da başarılı olan ve uzun yıllar gitar öğretmenliği yapan Coste'un op.38, 25 etüdü gitar tekniği alanında önemli yer tutmaktadır. Bu etütler parmakların gücü, sağ el, baş parmak, legato, melodi ve eşlik konularını içermektedir. Gitarie Freund adlı

derginin yayınlarında orjinal parmak numaraları korunarak yeniden basılmıştır.

Gitar için çeşitli yenilikler deneyen Coste, Giuliani'nin "Gitar ve Orkestra için Konçerto, op.36" adlı eserinde, orkestranın yerini alarak ikinci bir gitar bölümü yazarak besteyi iki gitar için yazılmış bir düet haline getirmiştir(39).

1856'da Brüksel'de Makarow isimli bir Rus asilzadesi tarafından düzenlenen uluslararası gitar yarışmasına op.28, Phantasie symphonique, op.29, La Chosse des Sylphas, op.30, Grande Serenade isimli besteleri ile katılmış, 31 eser arasında, op.30, "Grande Serenade" (Büyük Serenat) adlı eseri 2.lik ödülü kazanmıştır(40).

Op.39, Andante, Menüet, Vals, op.41, op.51, op.12, op.15, op.30 bestecinin yayımlanmış eserleri arasında bulunmaktadır.

Nikolai P. Makarow (1810-1890)

1810 yılında doğmuş olan Rus sanatçı Makarow Leonard Schulz, Johann Mertz, Matteo Carcossi, Napoleon Coste, Zani di Ferranti v.b. gitaristlerle ilgili anılarını yazarak gitar tarihine katkıda bulunmuştur.

Fernando Sor ve Mouro Giulioni'nin ölümünden sonra oluşan durgunluğu canlandırmak için 1856 yılında Brüksel'de "en iyi gitar bestesi" ve "en iyi gitar" yarışmalarını düzenlemiştir. Bu yarışmada Napoleon Coste beste dalında ikinciliği, Johann Mertz ise birinciliği kazanmıştır.

39) Sharpe, A.P., a.g.e., p.27.

40) 1. lik ödülü J.K. Mertz'in "Concertino" adlı bestesine verilmiştir.

Makarow çeşitli yerlerde gitar konserleri de vermiştir.

1890 yılında ölmüştür.

Richard Wagner (1813-1883)

1813 yılında Leipzig' de doğmuştur.

Alman asıllı Wagner, eserlerini yaparken gitardan yararlanan opera bestecilerinden biridir. "Enzio" adlı melodramında bulunan Lucia ve Helden'in diyalogları için bir gitar eşliği bestelemiştir.

1883 yılında Venedik'te ölmüştür.

Giuseppe Verdi (1813-1901)

1813 yılında La Roncole'de doğmuştur.

İtalyan opera bestecisi Verdi çalışmaları arasında gitara yer veren sanatçılardan biridir.

1851-1853 yılları arasında bestelediği, büyük başarı kazanan "Il Travatore" adlı eserinde bulunan bir şarkıda gitar eşliği kullanmıştır. Son yapıtı olan "Falstaff" adlı eserinde de gitara yer vermiştir.

1901 yılında Milano'da ölmüştür.

Ernesto Camillo Sivori (1815-1894)

1815 yılında İtalya'da doğmuştur.

Paganini'nin en tanınmış öğrencilerinden biri olan Sivori, öğretmeni gibi önce keman çalmış daha sonraki yıllarda gitara yönelmiştir.

Paganini'nin keman ve gitar için bestelediği "the valiant lad Camillo Sivori" adlı eserini Sivori'ye ithaf ettiği bilinmektedir.

Avrupa'da pek çok konser veren Sivori Zani di Ferranti ile birlikte Amerika'da da konserler vermiştir.

1894 yılında ölmüştür.

Marcus D. Sokolowsky (1818-1883)

Rus gitar virtüözüdür. Müzik yaşamına kemancı ve viyolonselci olarak başlayan sanatçı altı telli gitarın ustalarından biridir. Sokolowsky Viyana, Paris ve Londra'da pek çok konser vermiştir.

Sidney Pratten (1821-1895)

1822 yılında doğmuştur.

Çok küçük yaşlarda gitar çalmaya başlayan Pratten İngiltere'nin önemli gitaristleri arasında yer almış, sanathayatı boyunca çeşitli konserler vererek gitar öğretmenliği yapmıştır. Ernest Shand ünlü öğrencilerinden biridir.

Gitar için beste çalışmaları yapan Pratten'in 200 den fazla eseri ve üç gitar metodu yazdığı bilinmektedir.

1895 yılında ölmüştür.

Giulio Regondi (1822-1873)

1822 yılında doğmuştur. Dönemin önemli İtalyan gitar virtüözlerindedir.

Gitar çalmayı çok küçük yaşlarda babasından öğrenen Regondi'nin müzik yeteneği çok erken gelişmiş, 7 yaşında Paris'te, 8 yaşında Londra'da konserler vererek hem izleyicileri hem de gitar uzmanlarını şaşırtmıştır. Daha sonraki yıllarda İngiltere'ye yerleşerek Viyana, Prag, Leipzig, Münih, Regensburg ve bir çok şehirde konserler vermiş, sanatından ve yeteneğinden takdirle söz edilmiştir. İçinde bulunduğu dönem virtüöz gitarcuların azaldığı yıllara rastladığından eserleri ilerki yıllarda fazla seslendirilmemiştir. Besteci olarak çok üretken olmayan sanatçının bilinen eserleri Offenbach'ta Andre'de yayımlanan op.19,20,21,22 ve 23'tür. Bir temanın varyasyonlarını ahenkli ve gitarın özüne uygun olarak yansıtan bu eserler içerdikleri teknik güçlük nedeniyle az sayıda gitaristin çalabileceği niteliktedir.

Giulio Regondi 1873 yılında ölmüştür.

J.F. Decker Schenk (1825-1899)

1825 yılında Viyana'da doğmuştur.

Çok küçük yaşta gitar çalmaya başlayan Schenk virtüöz olarak, İmparator Franz Joseph ve 3. Napolyon için konserler vermiştir.

Kendini gitar çalışmalarına adayan Schenk melodi ve armoni açısından zengin besteler yapmıştır.

Çalışmalarının içinde bir gitar metodu da bulunan besteci zorlayıcı besteler yaptığı için eserlerinin çoğu yayımlanmamıştır.

1899 yılında St. Petersburg'da ölmüştür.

Manuel Y. Ferrer (1828-1904)

1828 yılında Kalifornia'da doğmuş olan Ferrer Amerika'nın en iyi gitar virtüözlerinden biri olarak kabul edilmiştir. Çok sayıda bestesi bulunan sanatçı pek çok eseri de gitara uyarlamıştır. Aynı zamanda iyi bir eğitimci olan Ferrer yaklaşık elli yıl gitar öğretmenliği yapmıştır. Öğrencilerinden Vahdat Olcott Bickford Amerika'daki ilk gitar derneğini kuran kişidir.

1904 yılında ölmüştür.

Julian Arcas (1832-1882)

İspanyol asıllı gitar virtüözüdür. 1860-1870 yılları arasında ününün doruğuna ulaşan Arcas, İspanya ve İngiltere'de başarılı konserler vermiştir. Daha sonraki yıllarda doğum yeri Almeria'ya yerleşerek beste çalışmalarına yönelmiştir. Seksen'den fazla basılmış eseri bulunan sanatçının bestelerinin temelinde ulusal melodi ve danslar yer almıştır.

Charles De Janon (1834- ?)

1884 yılında Colombia'da doğmuş olan Janon çok yönlü bir gitarist ve bestecidir. Gitar için 100'e yakın beste ve uyarlama yapmış ve bu

çalışmalarıyla Amerika'da büyük ün kazanmıştır. Eserleri New York ve Boston'da basılmıştır.

Charles James Dorn (1839-1910)

1839 yılında Boston'da doğmuştur.

Gitar eğitimini Almanya'da gören Dorn daha sonra Amerika'ya dönüp Boston'a yerleşmiştir. Gitar öğretmenliği de yapan sanatçı pek çok konser vermiş, beste çalışmalarında bulunmuştur.

Francisco Tarrega (1852-1909) (Ek.17)

27 Kasım 1852'de Villarel'de doğmuştur. Gitar tarihinin en büyük ustalarından biri olarak kabul edilen İspanyol bestecinin eserleri 19. yy'ın ikinci yarısında yapılmış en iyi çalışmalar arasında yer almaktadır.

Gitara çok küçük yaşlarda başlayan Tarrega ilk konserini henüz 11 yaşındayken vermiştir. Müzik çalışmalarına Madrid konservatuvarında devam eden gitarist ilerleyen yıllarda bu konservatuarda hocalık yapmış ayrıca Barselona konservatuvarında dersler vermiştir.

Paris, Londra, Brüksel ve Roma'da konserler veren sanatçının ünü İspanya dışına çıkmıştır.

Bütün amacı enstrümanını mükemmelleştirmek olan Tarrega, gitar alanına iki büyük yenilik getirmiştir. Bu yeniliklerden ilki, gitar çalma tekniğine yaptığı katkılardır. Oturma tarzı, bacak, el ve

kolların duruşu, sağ ve sol el parmaklarının kullanımı konusunda bir çok inceleme yapmış, en uygun pozisyonu bulmaya çalışmıştır. Bu incelemelerde piyano tekniği bilgisinden de yararlanmış. Daha önceki gitaristler sağ ellerini çalgının tellerine dik tutmazken Tarrega dik pozisyonu tercih etmiş 17. yy'da Guerau'nun kullandığı sağ el pozisyonuna oldukça benzeyen bu tekniğin kabul edilip uygulanmasında büyük rol oynamıştır. Sağ elin yukarıya doğru bükülmüş bilekli duruşunda günümüz gitaristleri bazı değişiklikler yapmış parmakları çalgının tellerine tam dik tutmak yerine biraz eğik tutmayı tercih etmişlerdir. Böylece tellere parmağın sol köşesi ile dokunarak daha iyi seslerin elde edilmesi sağlanmıştır. Tarrega "destekli vuruş" ya da "çekiç vuruş" diye bilinen çalma tekniğinin de uygulanmasında rol oynamıştır. Özelliği tele dokunan parmağın hemen bir alta indirilmesi olan bu vuruşun ilk defa Julian Arcos tarafından hızlı gam(dizi) geçişlerinde kullanıldığı bilinmektedir. Üstünde önemle durduğu teknik konulardan biri de aletten büyük ve güçlü ses çıkarabilmek olmuş, Apoyando vuruşunun sistematik kullanımını sağlamıştır. Vuruşları her parmağıyla ayrı ayrı denemiş en iyi tonu bulmaya çalışarak gitarın sesini güçlü hale getirmiştir.

Gitar alanında yaptığı ikinci yenilik ise gitar repartuarını genişletmek olmuştur. O döneme kadar gitaristlerin çoğu kendi bestelerinin dışında hiç bir eseri çalmamıştır. Tarrega bu konuda yenilik yaparak genel müzik literatürünü taramış, Schubert, Chopin, Beethoven ve Bach'ın bazı eserlerini gitara uyarlamıştır. Ancak bu uyarlamaları basit bir aktarma gibi

değil, enstrüman için yepyeni bir eser şeklinde olmuştur.

Mendelssohn'un yaylı çalgılar dördlüsü için bestelemiş olduğu bir canzonetta'dan yaptığı uyarlamada altı telli tek bir gitar yeterli olmuştur(41).(42).

Granados ve Albeniz, eserlerini gitara uyarladığı besteciler arasında bulunmaktadır.

Tarrega gitar çalma olgusuna getirdiği yenilikler doğrultusunda armoni ve teknik açısından oldukça karmaşık besteler yapmıştır. Bir dizi güzel Prelüd ve gitarın özünden doğmuş ulusal nitelikli pek çok eser bunların arasındadır. "Recuerdos de la Alhambra" adlı tremola tarzındaki parçası (Ek.18), "Danza mora", "Capricho arabe" gitar konserlerinin standart repertuarları arasında geçmektedir. Pek çok önemli alıştırma bestelediği halde hiç metot yazmayan besteci yalnız her öğrencisine eksik bulunduğu yönlerini düzeltmeyi sağlayan egzersizler yazmıştır.

Öğrencileri arasında bulunan Garcia Fortea, Domingo Prat, Emil Pujol ve Miguel Llobet Tarrega'nın adını, eğitim yöntemlerini ve eserlerini bütün dünyaya yaymıştır.

Tarrega 1909 'da Barselona'da ölmüştür.

41) "Francisco Tarrega", Guitar News, International Classic Guitar Association, No.85, U.S.A., Sep./ Oct. 1965, p.10.

42) Canzonetta: Arietta olarak da bilinir. 16. yy İtalyan vokal müziği kitalardan oluşan ve genellikle AABCC kalıbına uyan şiir biçimi benimsemiştir. Geç dönem canzonetta'larda çalgı eşliğine, hatta tümüyle çalgısal olanlarına sık rastlanır.

Isaac Albeniz (1860-1909)

1860 yılında doğmuştur.

İspanyol piyanisti ve bestecisi Albeniz İspanyol halk müziğini izlenimci bir biçimde işlemiş çalışmalarında gitar bestelerine de yer vermiştir.

Daha sonra gitara uyarlanan Asturias (Ek.19), Granada, Mallorca, Tango, Torre Bermeja ve Sevilla gitar literatürünün en ünlü parçalarındandır ve günümüzde çoğu gitaristin konser programında yer almaktadır.

Besteci 1909 yılında ölmüştür.

Frank Mott Harrison (1867-1945)

1867 yılında Brighton'da doğmuştur. "Guide to Artistic Guitar Playing" adlı çalışmasında dokuz gitar solosu ve altı gitar eşlikli parçası yer almaktadır.

Harrison, Ferdinand Sor'un "Method for the Guitar" isimli kitabının 1896 basımında editörlük yapmıştır.

1945 yılında ölmüştür.

Luigi Mozzani (1868- ?)

1868 yılında doğmuştur. Modern gitaristliğin başlamasında önemli rol oynayan L. Mozzani teknik becerisi ve gelişmiş müzikalitesi ile İtalya'nın

en iyi gitar virtüözleri arasına girmiş, bestecilik alanındaki başarılı çalışmalarının yanısıra enstrüman olarak da gitarın sorunlarına eğilerek, çalgının bıcinsel gelişmesine yardımcı olmuştur.

Konservatuarda obua dalında öğretim gören Mozzani yaklaşık on yıl boyunca birinci obuacı olarak orkestralarda görev almış, Hans Richter, Toskanini gibi bir çok ünlü şefin yönetiminde çalmıştır. Gitar çalmasını kendi kendine öğrenerek bu dala yönelen sanatçı kısa sürede tekniğini geliştirmiştir. Parlak döneminin sona erdiği, dış görünüş olarak ihmal edildiği yıllarda gitarla karşılaşan Mozzani ona eski değerini kazandırmayı yaşamının amacı haline getirmiştir. Amerika'da, Avrupa ülkelerinde ve özellikle Almanya'da bir dizi başarılı konserler verip bu yerlerdeki gitarcılarla ilişki kuran sanatçı müzikal dehası ve yüksek tekniği ile, güzel bir ses düzenini birleştirmiş, tremola yorumunda uzmanlaşmıştır.

Virtüözle pedagog olmanın tüm özelliklerini birleştirip gitarın tekniği ile ilgili sorunlara yönelik bir etüt yazan besteci, gitar tekniğini mükemmel olmaya doğru götüren bir çalışma sunmuştur. Tüm yeni etütlerin hatasınının, hep eskiye bakıp var olanı ortaya koymak olduğunu düşünerek, enstrümanın aynı yerde kalmaması için, tekniğin gelişmesini sağlayan unsurların, modern gitaristliğe uygulanması gerektiğini savunmuş, en küçük düşünceyi bile kendine özgü bir biçimde ve kimseyi taklit etmeden kullanmıştır.

Paris'te Henry Gregh'de yayınlanan bazı eserleri ve Leipzig'de Hug.and Co'da çıkan altı Capricciosu

ve Gtarie Freund yayın evinde basılan beş solo parçası yaygın eserlerindendir. Amerika'da "Gitar için etüfler" adı altında yayınlanan, 3 ciltten oluşan besteleri, kısa sürede tükenniş ancak Modern tekniğin yeni gelişmelerine uymadığı düşüncesiyle yeniden basılmasına izin verilmemiştir. Aralarında 25 prelüd bulunan bir kaç eserinin olduğu bilinmektedir, ancak bunlar henüz basılmamıştır.

Mozzani virtüöz olarak sadece bestelerle yetinmeyip enstrumanın yapısıyla ilgili çalışmalarda da bulunmuştur. Gitara yeni bir şekil vermek için yaptığı araştırmalarda akustik sorunlar, şekil güzelliği ve kolay çalınabilirlik unsurlarını göz önünde tutmuştur. Gitarın enstruman olarak sorunlu noktaları ile özellikle ilgilenmiş, kendi deneyimlerinden de yararlanarak yetersizlikleri ortadan kaldırmaya çalışmıştır. Sapın gitar çalmayı önemli ölçüde geliştirip kolaylaştıracağını savunarak bu konuda çalışmalar yapmış, elin yapısı, dokunma hissi ve kolay çalınabilirlik ile ilgili tüm özelliklerin doğrultusunda yeni bir sap icat etmiştir. Ayrıca yeni bir ilkeye göre gitar imalatıyla uğraşmış sesi şiddetlendiren rezonans kutusunun güçlendirilmesine çalışmıştır.

"1839 tarihinden kalma Münih'te bulduğu olağanüstü sesiyle onu büyüleyen eski lir'e benzeyen bir Viyana'lı Schenk gitarından esinlenerek bu sorunla da uğraşmış kendine özgü biçimlerde buna benzer enstrumanlar yapmıştır. Bu şekil değişikliği ile gitarda sesin büyümesinin elde edildiği sonradan anlaşılmıştır"(43).

---

43) Buek, F., e.g.e p.87.

Tüm hayatını gitara adayan, fikirleri ve deneyimleri ile günümüz gitaristliğince de kabul edilen Mozzani Modern gitarın yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Ernest Shand (1868-1924)

1868 yılında doğmuştur. İngiltere'nin en ünlü gitar bestecilerinden biri olan Shand müziğe 5 yıl keman eğitimi alarak başlamış daha sonra gitara yönelmiştir. Daha sonraki yıllarda Sidney Pratten'den ders alarak gitar eğitimini devam ettiren Shand gitar için 250'ye yakın eser bestelemiştir. En önemli bestesi "Premier Concerto pour Guitare. op.48" dir. İlk defa 1896 yılında seslendirmiştir. Gitar için yazılmış bir metodu da bulunmaktadır.

1924 yılında ölmüştür.

Manuel de Falla (1876-1946)

1876 yılında Cadiz'de doğmuştur. Modern İspanyol okulunun kurucusudur.

Madrid Konservatuvarıda Pedrell'in öğrencisi olarak eğitim görmüş, öğretmeninin etkisiyle halk müziği sorunlarına yönelmiştir (44).

Bestelemiş olduğu "Homenaje" adlı gitar solosu başarılı bir çalışma olarak gitar literatüründe yer almıştır.

Bir süre Paris'te çalışmalarını sürdüren Falla 1939 yılında Arjantin'e gitmiş ve 1946 yılında orada ölmüştür.

---

42) Yener, F., a.g.e., s.133.

Miguel Llobet (1878-1938)

1878 yılında Barselena'da doğmuştur. Kusursuz, sağlam tekniği, yorumu ve uyarlamaları ile İspanyol Gitar virtüözleri arasında önemli bir yer almıştır.

Barselona konservatuvarında Casals ve Tarrega'nın öğrencisi olarak eğitim gören Llobet İspanya'da verdiği resitallerle büyük ün kazanmıştır. 1904 yılında Paris'e yerleşerek pek çok ünlü müzisyenle tanışmış verdiği resitaller ile Fransa, Almanya, Avusturya, Amerika Birleşik Devletleri ve Güney Amerika ülkelerinde gitar, solo enstruman için yeniden doğarak, ifade gücü en yüksek aşamaya ulaşan bir enstruman halini almıştır. Özellikle Arjantin'de verdiği başarılı konserler sonucunda gitara duyulan ilgi daha da artarak sanatsal bir değer kazanmıştır. Bunda yorumladığı eserlerde bestecinin üslubunu havasını yansıtmaya ve her parçanın müzikal değerini vermesibüyük rol oynamıştır.

Gitarın en önemli özelliklerinden biri ton renklerine başarılı çeşitlemeler getirmeye elverişli olmasıdır. Çalgı buna önem veren sanatçıya geniş bir ton yelpazesi sunar. Bu nedenle Segovia ve diğer gitaristler üçüncü telin naylon olmasına çok dikkat etmişlerdir. Çünkü 3. telin naylon olması 3. ve 4. telin arasında ton açısından yararlı bir farklılık yaratmaktadır(45).

Llobet yoğun duyarlılığı sayesinde tüm ton renklerini sadece gitarın genelinde değil, her tel için ayrı ayrı kullanmış, bu nedenle yaptığı besteler, uyarlamalar teknik olarak zor olmamakla beraber, hassas bir kulağı daha fazla tatmin edici yapıda olmuştur.

45) "Guitar Music", Guitar News, International Classic Guitar Association, No.67, U.S.A., Sept./Oct.1962, p.14.

Sanatsal yeteneğini en iyi yansıtan çalışmalar basit Katalan melodilerinden yapmış olduğu başarılı uyarlamalarıdır. Bunların en tanınmışlarından "La Filla del Marxant", "El Mestre" günümüzde yeniden yayımlanmıştır.

Albeniz, Granados, Falla, Mendelssohn, Bach, Mozart, Rubinstein, Bufaletti v.b. sanatçıların eserlerini de solo gitara uyarlamıştır.

Bunların arasında Bach'ın 4. çello suitinden yaptığı prelüd'ün uyarlaması ve Tarrega ile birlikte yaptığı Albeniz'in Sevilla uyarlaması Ricordi'de yayımlanmıştır.

Romanza, Mazurka, Scherzo-Vals, Preludes en mi et enla, Variations Sur un theme de Sor. op.15 (Sor'un bir teması üzerine varyasyonlar) Dix chansons populaires Catalanes (10 Katalon halk şarkısı) yayımlanmış eserleri arasındadır.

Günümüzde İspanyol bestecilerden yapmış olduğu uyarlamaları resitallerde yer alan Llobet, İspanyol iç savaşı sırasında Barselona'ya yapılan bir hava saldırısı sırasında 1937 yılında ölmüştür.

Joaguin Turina (1882-1949)

1882 yılında Sevilla'da doğmuştur.

Öğretmen ve piyanist olan Turina gitar soloları ile de önem kazanmıştır. İspanyon besteci eserlerinde kendi üslubunu gitarın doğal armonisine uydurmasını

bilmiş böylece, Andalus folklorunun yalnızca başlan-
gıç noktası olarak kabul edildiği klasik bir stil ya-
ratmıştır (46).

Fantasia Sevillana op.29, Fandanguillo op.36
eserleri arasında yer almaktadır. "Fandanguillo",
"Ráfaga", "Sonatina" ve "Hommage la Tarrega" adlı so-
lolarının editörlüğünü Segovia yapmıştır. Dört gitar
için yazdığı "La Dracion del Torero" en ünlü oda mü-
ziği bestesidir.

1949 yılında Madrid'de ölmüştür.

Manuel M. Ponce (1885-1948)

Meksika asıllı besteci 1885 yılında doğmuştur.

Meksika'nın ulusal konservatuvarında okuduktan
sonra, beste yapma çalışmalarını geliştirmek için
İtalya ve Almanya'ya gitmiştir. Meksika'ya geri dön-
düğü zaman ise konservatuarda profesör olarak görev
almıştır.

Pek çok solo gitar eseri bulunan Ponce'un bes-
telerinin editörlüğünü Segovia yapmıştır.

1941 yılında gitar için "Concierto del Sur" ad-
lı eserini bestelemiştir. İlk seslendirilişinde or-
kestra şefliğini kendisinin üstlendiği eseri, solist
olarak Andres Segovia yorumlamıştır.

Solo gitar için bestelemiş olduğu ilk sonat
(Sonat Clasica) Sor'a, ikinci sonat (Sonata Romantica)
Schubert'e, üçüncü sonat ise Segovia'ya ithaf edilmiştir(47).

46) Martin, O., - Amonic, M., Guide de la Guitare, Mazarine,
Paris. 1981, p.65

47) Sharpe, A.P., a.g.e., p. 50.

Ponce 1948 yılında ölmüştür.

Emilio Pujol (7 Nisan 1886- ?)

1886'da Granadella'da doğmuştur. İspanyol besteci Barcelona Belediye Müzik Okulunda ve Madrid Kraliyet Konservatuvarında öğrenim gördükten sonra Francisco Tarrega'nın öğrencisi olan Pujol, Paris'e yerleşmiş ve gitar çevrelerinin odak noktasını oluşturmuştur.

Avrupa ülkelerinde başarılı konserler veren sanatçı gitarı parmak uçlarıyla çalmıştır. Tarrega'nın değişik çalma biçimlerini araştırdığı ve parmak uçlarına öncelik tanıdığı bir dönemde yetişmiş olması bunda etkili olmuştur.

Gitar için çok sayıda beste ve düzenlemeleri bulunan Pujol'un "Escuella Razonada" adlı metodu gitar tarihinin kritik bir dönemini aydınlattığı için ayrı bir önem kazanmış ve binlerce öğrenci için önemli bir çalışma kaynağı olmuştur (48). 1935'de çıkardığı bu metod Tarrega'nın çıkardığı modern tekniğin ve estetiğin bulunduğu beş ciltlik bir eserdir. Birinci cilt Tarih ve teori, ikinci cilt Temel teknik ve etütler, 3. cilt Üst düzey teknik ve etütler, dördüncü cilt Virtüözite ve etütler, beşinci cilt Estetik ve pedagoji konularını içermektedir.

Gitar için çok sayıda beste ve düzenlemeleri bulunan Pujol'un yazmış olduğu yazılar arasında Tarrega'nın Biyografisi ile ilgili bir kitapta önemli yer tutmaktadır.

48) "Homage to Pujol" Guitar News, International Classic Guitar Association, No.98, U.S.A., March/May 1968, p.26.

İmpramtu, El abejorro (Ek.21), El Tres Tambors, Trois pie'ces Espagnoles, Paisage eserleri arasındadır.

Besteci Lizbon Konservatuarın'da, Chiglana de Siena Akademisin'de, Paris'de L'Ecole Normale de Musiqje'de ve Lerida'da dersler vererek eğitimcilik alanında da başarı kazanmıştır.

Heitor Villa-Lobos (1887-1959)

Gitar tarihinin önemli bestecileri arasında bulunan Brezilyalı Heitor Villa-Lobos 1887 yılında doğmuştur. Sanatçı çalgının bilinen ifade sınırlarını genişleterek modern gitar repertuarının oluşumuna katkıda bulunmuş ve birkonser çalgısı olarak gitarın son yıllarda her geçen gün kazanmakta olduğu öneme kaynaklık eden teknik ilerlemenin temellerini atmıştır(49).

Brezilya halk müziğine dayanan, Brezilya doğasının, özellikle Amazon ormanlarının izlenimlerini yansıtan müziği, bestecinin olağanüstü yaratış ortamıyla, çağımızın müziğinin kalburüstü değerleri arasında bir yer almıştır(50).

Gitar çalmaya 7,8 yaşlarında Carcassi, Carulli, Sor v.b. sanatçıların metotları ile başlayan Villa-Lobos daha sonraki yıllarda armoni ve kontrpuan üzerinde çalışarak bestecilik alanına yönelmiştir.

1899-1900 yıllarında solo gitar için bestelediği ilk eserler "Pangueca" ve Re (D) Major Mazurka

49) Molina, C., "The Guitar in Cuba"Guitar Review, Albert Augustine Ltd., No.72, New York, Winter 1988, p.21.

50) Mimaroglu, İ.K., Müzik Tarihi, Varlık Yayınevi, İst. 1987, s.216.

olmuştur. Sua Obra'da (Villa-Lobos Müzesi tarafından yayımlanan sanatçının "tüm eserler" listesi) bulunan 1904 yılında bestelediği üç dakikalık "Valse Brianté" en önemli gitar eserlerindedir. Bu eser 20. yüzyılda ünlü gitar virtüözlerinden M. Llobet tarafından seslendirilmiştir. 1917 yılında bestelediği "Sexteto Mystico" bestecinin ikinci önemli gitar eseridir ve tamamen modern tarzda yazılmıştır.

Villa Lobos 1910 yılına kadar empresyonist teknikler üzerinde çalışmış, daha sonra da bu teknikleri Brezilya'nın özgün müziğiyle birleştirmeye başlamıştır. Sanatçının üzerinde çalıştığı teknikler Debussy ve Ravel'e aittir. Paralel dörtlü ve beşli armonilerle yaratılan tam belirgin olmayan tonalite, usül, pentatonik ve tam perde gamlar, orketstra yardımıyla yaratılan yeni ve farklı etkiler, hızlı ve değişik süslemeler v.b.(51). Brezilya ve bu ülkenin müziği eserlerinin ana materyalini oluşturmuş ülkenin hemen her köşesini gezerek binden fazla tema elde etmiştir.

Villa-Lobos klasik gitarda öğrendiği bilgileri choro ile birleştirmiştir. Choro o günlerde Rio de Janerio'nun popüler müziğidir ve gitar, cavaquinho (ukelele benzeri bir çalgı) (52) flüt, hafif vurma çalgılar (tef), tahta ve piriç nefesli çalgılarla çalınmaktadır. Choro tarzındaki klasik gitar bestesi "Choros No.1" (Choro Typico) ve "Suite Populaire Bresilienne" en başarılı eserlerindedir. "Suite Populaire Bresilienne" aynı zamanda choro tarzının ilk belgesidir.

51) Hodel, B., "Grosse Fuge Villa-Lobos" Guitar Review, Albert Augustine Ltd., No.71, New York, Fall 1987,p.17.

52) Ukelele: Havai adalarına ait telli kitara.

Villa-Lobos'un deyimiyle choros "Brezilya yerlilerinin müzik anlayışına dayanan yeni ve özel bir teknik kullanılarak bestelenmiştir. Ayrıca bazı popülar karakterlerin yarattığı psikolojik etkiden de yararlanmış ve böylece ortaya özgün ve dikkate değer bir çalışma çıkmıştır"(53).

1920-1929 yıllarında yazdığı 15 tane Choros bestesinin başında orkestra için yazılmış bir giriş bölümü bulunmaktadır. Brezilyalı besteci ve gitarist Ernesto Nazareth'e ithaf ettiği Choros No.1 adlı eseri için Villa-Lobos şunları söylemiştir. "Choros No.1 sanki popüler müzik karakterlerinin hünerli imgelerinden doğmuş içgüdüsel bir eser gibi yazılmıştır." Bu eser adeta bir başlangıçtır. Bu noktadan sonra kendini biçim, teknik yapı, tür açısından yavaş yavaş genişletip geliştirir(54).

1924 yılında Paris'te verdiği iki konserle uluslararası ün kazanan Villa-Lobos'un bu sırada Segovia ile tanışması modern gitar tarihi için büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde Segovia gitarın daha geniş halk kitlelerine ulaşmasını sağlamaya çalışmakta, Villa-Lobos ise gitarın olanaklarını genişletmek için çalışmalar yapmaktadır. İki sanatçı arasında başlayan dostluk, sonucunda Villa-Lobos 1929 yılında bestelediği 12 alıştırtmasını Segovia'ya ithaf etmiştir. Günümüzde gitar yarışmalarında, konservatuar sınavlarında çoğunlukla bir kaç tanesinin çalınması mecburi olan bu alıştırtmalarda hem melodik hem de teknik açıdan çeşitli zorluklara yer verilmiş, her iki elin de gelişmesi sağlanmıştır. 1,7,8 ve 11 numaralı bölümler gitar repertuarında

---

53) Hodel, B., a.g.e., p. 19.

54) Hodel, B., a.g.e., p. 19.

en çok kullanılan alıştırmalardır. Bu alıştırmalarda arpej tekniğine, hızlı gam ve geçişlere, kaydırmalara, sol elin değişik pozisyonlarda çalışmasına önem verilmiştir. Ayrıca bazı alıştırmalarda Brezilya müziğinin etkileri bazılarında ise empresyonizm ve Debussy ve Ravel'den gelen Fransız müziğinin etkileri görülmektedir.

Villa-Lobos pek çok eserini Paris'te yaşadığı 1923-1930 yılları arasında yapmıştır. Daha sonraki yıllarda ülkesine dönen sanatçı müzik eğitimi ile ilgili çalışmalara başlamış 1940 yılında ise gitar literatüründe büyük önem taşıyan 5 Prelüd'ü bestelemiştir(Ek.22).

Villa-Lobos'un aynı zamanda iyi bir gitarist olduğu yapmış olduğu bestelerinde görülmektedir. Eserleri ancak bir gitar ustasının çalabileceği düzeyde, güçlüklerle dolu, çalgının daha önce hiç kullanılmamış yönlerine ait teknikleri içeren bestelerdir.

Solo gitar dışındaki eserleri arasında Serestas (Ses ve piyano ya da orkestra için, 1925), Cirandas (Piyano için 1926), Saudades das Selvas Brasileiras (piyano için 1927), Francette ety Pia (Piyano için, 1929), Momo Precioce (Piyano ve orkestra için, 1929) bulunmaktadır.

Villa-Lobos bir çok müzik akımı üzerinde çalışarak gitara gereken önemi vermiş tutucu gitar bestecileri ile günümüz modern bestecileri arasında bir köprü kurarak gitar literatürüne katkıda bulunmuştur.

Besteci 1959 yılında ölmüştür.

Andres Torres Segovia (1890-1987)

1890 yılında Granada'da doğan İspanyol gitar virtüözü Segovia yaptığı çalışmalar ile adını gitar tarihine altın harflerle yazdırmıştır.

Müzik yaşantısına Granada Müzik Enstitüsünde aldığı derslerle başlayan sanatçı gitar çalmayı kendi kendine öğrenmiştir. Çalgının ses tonu bu alana yönelmesindeki en büyük etkenlerden biri olmuştur. Eksiksiz bir çalgı olan gitarla her şeyin çalınabileceğini savunan Segovia bunun için ciddi bir çalışmanın gerekliliğini vurgulayarak kendini geliştirmiştir. Etüt ve alıştırma eksikliği nedeniyle kendi kendine çalışmalar yazarak, her türlü avantajı araştırmış, kendinde gördüğü hareket noksanlıklarını izleyip gidermeye çalışmış, böylece oldukça büyük bir başarı elde etmiştir.

İspanya'da yaptığı turneler'in ardından Arjantin, Uruguay, Brezilya, Meksika, Küba, Fransa, Rusya, Amerika, Japonya ve.b. ülkelerde başarılı konserler veren sanatçının ünü dünya çapında yaygınlaşmıştır. 1926'da Rusya'ya gidişinde verdiği resitallerle bu ülkedeki gitaristleri etkilemiş ve bu gitaristler yedi telli ulusal gitarlarını bir tarafa bırakarak altı telli İspanyol gitarı çalmaya başlamışlardır.

Sanatçı'nın büyük bir ifade gücüne sahip olan gitarı bu konuyla ilgisi olmayan pekçok besteciye heveslendirmiş ve gitar için beste yapmaya yöneltmiştir. M. Falla, M. Ponce Castelnuovo-Tedesco, Villa Lobos, Turina v.b. besteciler Segovia için eserler yazmıştır. Gitar tekniği ve eğitimi alanındaki eserlerinden "Estudios", "Estudio Sin Luz" adlı bestelerinin yanı sıra

Bach, Chopin, Handel, Haydn, Mozart ve Schumann'dan yapmış olduğu uyarlamalar da literatürde önemli bir yer tutmaktadır. Albeniz'in "Tango", op.165, (Ek.24) No.2 (Ek.), Chopin'in Mazurka, op.63. No.3, Bach'ın Prelude and Fugue'ü en tanınmış uyarlamaları arasındadır.

1987 yılında ölen Segovia'yı mutlu eden en büyük şey bir çalgı olarak gitarı müzik dünyasındaki hak ettiği yere kavuşturmuş olmasıdır.

Sainz de la Mazza (1897- ?)

1897 yılında Burgos'ta doğmuş olan sanatçı modern İspanyol gitaristliğinin önemli virtüözlerinden biridir.

İlk müzik derslerine Burgos'ta başlavan Sainz de la Mazza, eğitimine Madrid'de devam etmiş, burada bir müddet piyano ile ilgilendikten sonra gitar üzerine yoğunlaşarak, gitarı asıl enstrümanı olarak kabul etmiştir.

16 yaşındayken Bilbao Filarmoni Derneği'nde ilk konserini veren sanatçı, İspanya'nın hemen hemen bütün şehirlerinde, Arjantin, Fransa ve Belçika'da başarılı turneler vermiştir.

Büyük müzik yeteneğini ve parlak tekniğini yansıtan eserleri arasında "Companas del Alba", "Habanera" bulunmaktadır. Eski İspanyol literatürünü modern gitaristliğe açmak konusundaki çalışmalarıyla dikkat çeken sanatçı bu konuda başarılı olmuştur.

Tschibra (? - ?)

Dönemin önemli İspanyol gitar virtüözlerinden biri olan Sevilla'lı Tschibra uzun yıllar Londra ve Paris'te yaşamıştır. Gitar için yaptığı besteler İspanyol müziğinin izlerini taşımaktadır. Tırnakla çalan bir gitarist olarak da dikkat çeken Tschibra böylece alışılmadık derecede güçlü ve yumuşak bir sese ulaşmıştır.

Josef Kreutzer (? - ?)

Kemanın yanısıra gitar da çalan Kreutzer gitar için besteler de yapmıştır. Mozart'a dayanarak yazdığı trioları mükemmel bir gitarist olduğunu gösterir, çünkü gitarı yalnızca eşlikeden bir enstrüman olarak kullanmamış ona solo bölümler de vermiştir(55). Kreutzer'in gitar literatüründe flüt, viyola ve gitar için dört triosu yer almaktadır.

Matteo Bovilagva (? - ?)

Viyana okuluna bağlı İtalyan gitaristtir. Gitar soloları, gitar ve piyano, gitar ve flüt için besteleri bulunmaktadır.

Joseph Kaminsky (? - ?)

Rus asıllı gitaristtir. Gitar içinde keman obligatosu bulunan bir sonat bestelemiştir. 7 telli Rus gitarını kullanmıştır. Gitarı Sol(G) major akortludur. (D-G-B-D-G-B-D). Bu sistem bazı akorların kolay çalınip, harp arpejine benzer akıcı hareketlerin yapılmasını sağlamış ancak kontrpuan geçişlerin seslendirilmesini zorlamıştır.

---

55) Buek, F., a.g.e., p. 28.

Felix Horetzky (Preg, 18.yy'ın ikinci yarısı; 19.yy)

18. yy'ın ikinci yarısında Prag'da doğmuştur. Gitar çalmayı Giuliani'den öğrenen Horetzky'nin 150'yi aşkın gitar bestesi yayımlanmıştır. Gitarist eserleriyle İngiltere'de büyük ilgi toplamıştır.

P. Petoletti (19.yy'da yaşamış)

19.yy'da yaşayan İtalyan gitaristleri arasında yer almıştır. İtalya, Almanya, Fransa ve Rusya'da konserler veren sanatçı hem altı hem de yedi telli gitar çalmış ve bir çok eser bestelemiştir. Eserlerinin arasında düetler ve bir kuartet yer almaktadır.

Antoine L'Hoyer (19.yy'da yaşamış)

Fransız gitarist L'Hoyer 19. yy'ın başında Paris'te yaşamıştır. Gitar ve yaylı çalgılar kuarteti için bir konçerto, gitar ve keman obligatosu için sonatlar, iki-üç ve dört gitar için yazılmış parçalar eserleri arasında bulunmaktadır(56).

SONUC

Günümüzdeki popülerliğine ulaşana kadar pek çok aşamadan geçen gitarın kökeni ilk kez Batı Asya medeniyetlerinde görülen telli çalgılardan lir'e dayanmaktadır.

Çalgı haçlı seferleri ile 11. yüzyılda belirli bir yapı içinde Avrupa'ya gelmiş, uzun süreli bir gelişim sürecine girerek bugünkü şekline kavuşmuştur. Başlangıçta eşlik çalgısı olarak görülen gitar gelişimini son üç yüz yıl boyunca sürdürmüş ve solo çalgı olarak da önem kazanmıştır.

18. yüzyılın ortalarına kadar beş telli olan çalgıya sonraki yıllarda Alman çalgı yapımcısı I. August Otta tarafından altıncı telin takılması ve çift tel yerine Fransız yapımcılar tarafından tek tellerin kullanılmaya başlanması çalgının gelişiminde önemli noktaları oluşturmuştur.

19. yüzyılda İspanyol çalgı yapımcısı Antonio Torres gitara belli bir standartın getirilmesini sağlayarak esas şeklini kazandırtmıştır. Torres gitarın üst tablasını destek girişleri ile kuvvetlendirmiş, tel uzunluğunu 65 cm olarak belirlenmiş ve telleri eşiğe bağlamıştır.

Bu dönemde özellikle Avrupa'da yaygınlaşan gitar için pek çok virtüöz, besteci eserler yazmış, yeni çalgı biçimleri teknikler geliştirmiştir. Özellikle İspanyol ve İtalyan besteciler çalgının gelişmesinde etkili olmuştur. Aguado, Sor, Tarrega, Llobet, Carulli, Giuliani ve Carcassi bualandaki önemli isimler arasındadır. Gitara olan yoğun ilgi 19. yüzyılda diğer dallarda tanınmış pek çok ünlü bestecinin de çalgı için eserler yazmasını sağlamış, Paganini, Berlioz, Wagner, Verdi gitar için eserler yazmıştır.

19. yüzyılın sonunda İspanyol gitar dehası Andres Segovia çalgının daha da geniş halk kitlelerine ulaşmasını sağlamak için çalışmalarında bulunmuştur. Bu dönemde, bestecileri çok kısıtlı olan gitar repertuarının genişlemesi için destekleyen Segovia'ya M. Falla, M. Ponce, Villa-Lobos, J. Turina v.b. isimler gitar eseri yazmıştır. Segovia uyarlamaları ile de literatürün genişlemesine katkıda bulunmuştur.

Günümüzde gitar literatürünün büyük bir bölümünü 19. yüzyıl besteleri oluşturmakta, konserlerde, gitar eğitiminde bu eserlere geniş yer verilmektedir.

Araştırmamızın gitar çalışan veya gitara ilgi duyan kişilerin bu konuda öğrenmek istediklerine ışık tutmasını ümit ediyoruz.

ÖZET

"19. yüzyıl Gitar Bestecileri" konulu araştırma Türkiye'de hızla yayılmakta olan klasik gitarın, 19.yüzyılda besteciler ve yorumcular açısından geçirdiği gelişmeler ve aşamaların incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

19. yüzyıl öncesi gelişmeler, ve 19. yüzyılda gitarın genel durumu ele alınmış, özellikle 19. yüzyılda besteci ve yorumcuların gitara ve gitar literatürüne olan katkıları imkânlar nispetinde tek tek ele alınarak incelenmiştir.

Araştırmada; bu dönemde gitarın gerek biçim olarak gerekse teknik açıdan ve repertuarının genişlemesi açısından önemli aşamalar kaydettiği sonucuna varılmıştır.

SUMMARY

The thesis, titled "19th Century Composers", has been written with the purpose of researching the developments and the stages that the classical guitar - an instrument that is getting wide-spread in Turkey today - has gone through from the point of view of the 19th century composers and players.

In addition to the developments before the 19th century and the general concept of the "classical guitar", the contributions of the players and of the composers to the guitar and its literature have been scrutinized one by one.

As a result of the above-mentioned research, the conclusion has been drawn that during the 19th century, the classical guitar has gone through a significant development, from the point of view of its structure, technique, and the extent of its repertoire.

KAYNAKÇA

- Anderson, P., Guitarra Spielen, Otto Maier Verlag, Ravensburg. 1980.
- Ataman, A.M., Musiki Tarihi, Devlet Konservatuarları ve Ankara G.E.e. Ders Kitapları M.E.B Yayınevi, Ankara. 1947.
- Bellow, A., The Illustrated History of the Guitar, Belwin-Mills Publishing Corp, U.S.A. 1970.e
- Buek, F., Die Gitarre und Ihre Meister, Berlin. 1926.
- Elmas, Y., Müzik Tarihinde Gitarın Biçim Evrimi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü, Yayınlanmamış Doktora tezi, İstanbul. 1986.
- "Gitar", M.Larousse, Büyük Lugat ve Ansiklopedisi, C.V., Meydan Gazetecilik ve Mes.Ltd. Sti., İstanbul. 1973.
- "Guitar Music", Guitar News, International Classic Guitar Association, No.67, U.S.A., Sept./Oct., 1962.
- Grunfeld, V. Frederic, The Art And Times Of The Guitar, Macmillan Publishing Co, U.S.A. 1974.
- Hodel, B., "Grosse Fuge Villa-Lobos" Guitar Review, Albert Augustine Ltd, No 71, New York, Fall 1987.
- Hoek, J.A., Die Gitarrenmusik im 19. Jahrhundert, Heinrichshofen's Verlag, Wilhemshaven, 1983.
- Jeffery, B., Fernando Sor Composer and Guitarist, Hansen Publications, Miami Meach. 1977.
- Kanneci, A., Klasik Gitar Metodu, Meteksan Limited Sirketi, Ankara. 1988.
- Klier, J., Die Gitarre, Ein Instrument und seine Geschichte, (Diğer bilgilere ulaşamadı)
- Kozzin, A., Welding, Pl, Porte, D., Santoro, G., The Guitar The History The Music The Players, Columbus Books, New York. 1984.

- "Lavta" Sözer, V., Müzikve Müzisyenler Ansiklopedisi, c. I, Remzi Kitabevi, İstanbul. 1986.
- Martin., - Amoric, M., Guide dela Guitare, Mazarine, Paris. 1981.
- Molina, C., "The Guitar in Cuba" Guitar Review, Albert Augustine Ltd, No 72, New York, Winter 1988.
- Mimaroğlu, İ.K., Müzik Tarihi, Varlık yayınevi, İstanbul. 1987.
- Schmidt, S., Das Klassische Gitarren buch, Voggenreiter Verlag, München. 1980.
- Sharpe., A.P., The Story of the Spanish Guitar, Third Edition, Clifford Essex Music Co. Ltd., London. 1963.
- "Tarrega" Guitar News, International Classic Guitar Association, No 85, U.S.A., Sept./Oct., 1965.
- Thomatos, S., Guitar News, International Classic Guitar Associations, No 98, U.S.A., March/May 1968.
- Yener, F., Müzik Klavuzu, Bilgi yayınevi, İstanbul. 1983.
- Yener, F., Müzik, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Beyaz Köşk Yayınları No. 1, İstanbul. 1983.

EKLER

Diferencias Sobre "GUARDAME LAS VACAS"

Tempo medio

Luys de NARVÁEZ

The musical score consists of seven staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. It includes a dynamic marking 'p' and a '3' below the first measure. The notation includes various rhythmic values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and fingerings (0, 1, 2, 3, 4). A large, faint watermark is visible in the background of the score.

Goya "El Majo de la guitarra"

Ferdinand Carulli

DUET

F. CARULLI

Allegro

m i m i m i m i

f

1 0 4 0 2 1 4 1 1 II

0 1 2 3 4 3 0

1 2 3 1 1

Fernando Sor

MINUETO DE LA GRAN SONATA

Op. 22. F. SORS

Digitado por M. Rodríguez Arenas

All-gro

The musical score consists of six systems of music on a single treble clef staff. The time signature is 3/4. The first system begins with a forte (*f*) dynamic and includes a trill. The second system continues with various notes and rests. The third system features a fortissimo (*ff*) dynamic and includes a trill. The fourth system starts with a piano (*p*) dynamic. The fifth system includes a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The sixth system concludes the piece with various notes and rests. The score is annotated with numerous fingering numbers (1-5) and includes several trills and slurs. A large red watermark 'X' is overlaid on the center of the page.

PRELUDE

Anton Diabelli

Allegro molto

The musical score is written for a single melodic line on a grand staff. It begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The tempo is marked "Allegro molto". The piece is characterized by a constant eighth-note motion. The first staff starts with a piano (*p*) dynamic and includes fingering numbers 1, 6, and 6. The second staff has a pianissimo (*pp*) dynamic. The third staff is marked with a crescendo (*cresc.*). The fourth staff continues the pattern. The fifth staff has a dynamic marking of *mf* and includes a trill (tr) and a fermata (0). The sixth staff has a dynamic marking of *p* and includes a trill (tr) and a fermata (0). The seventh staff has a dynamic marking of *cresc.* and includes a trill (tr) and a fermata (0). The eighth staff has a dynamic marking of *cresc.* and includes a trill (tr) and a fermata (0). The ninth staff has a dynamic marking of *cresc.* and includes a trill (tr) and a fermata (0).

This page of musical notation consists of ten staves of music, likely for a piano. The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The music is characterized by rapid sixteenth-note passages. Dynamics include *mf*, *pp*, *cresc.*, *p*, *sf*, and *f*. Articulations such as accents and slurs are used throughout. Fingerings are indicated by numbers 1-4. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign, labeled with the Roman numeral VIII.

Mauro Giuliani

Etude

Mauro GIULIANI

Moderato espressivo (♩ = 63)

The musical score consists of seven staves of music. The first staff begins with the tempo marking "Moderato espressivo" and a metronome marking of 63 quarter notes per minute. The music is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The second staff continues the piece. The third staff includes the instruction "a Tempo" and a "Riten." (ritardando) section indicated by a dashed line. The fourth staff continues the melodic line. The fifth staff features a prominent pink watermark in the center. The sixth and seventh staves conclude the piece with various fingering and articulation markings.

First musical staff featuring a treble clef and a series of sixteenth-note runs. Fingering numbers 1, 3, and 3 are visible below the notes.

Second musical staff continuing the sixteenth-note runs with various fingering numbers (4, 1, 2, 3) indicated below the notes.

Third musical staff with sixteenth-note runs and fingering numbers (3, 4, 2, 3, 1, 3) below the notes.

Fourth musical staff with sixteenth-note runs and fingering numbers (4, 2, 3, 4) below the notes.

Fifth musical staff with sixteenth-note runs and fingering numbers (1, 3, 4, 2, 3, 4) below the notes. The tempo marking *α Tempo* is centered above the staff, and *Riten.* is written below the first few notes.

Sixth musical staff with sixteenth-note runs and fingering numbers (2, 3, 4, 3, 4, 3) below the notes.

Seventh musical staff with sixteenth-note runs and fingering numbers (3, 2, 3, 4, 3, 4) below the notes.

Eighth musical staff featuring a treble clef and a series of notes with dynamic markings *m* and *p* below. Fingering numbers 1, 2, 4, 2 are also present.

SONATA

Niccolò Paganini
(1782-1840)

Allegro moderato

The image displays a musical score for the first movement of a sonata by Niccolò Paganini. The score is written for a single melodic line on a treble clef staff, with a 4/4 time signature. The tempo is marked 'Allegro moderato'. The key signature is one sharp (F#), and the piece begins with a forte (f) dynamic. The score consists of ten staves of music. The first staff features a complex rhythmic pattern with a triplet of eighth notes and a sixteenth note. The second staff continues this pattern. The third and fourth staves show a change in texture with a first ending bracket and a piano (p) dynamic marking. The fifth and sixth staves feature a melodic line with a forte (f) dynamic and triplet markings. The seventh and eighth staves show a melodic line with a piano (p) dynamic and triplet markings. The ninth and tenth staves conclude the movement with a melodic line and a first ending bracket. The score is marked with various dynamics (f, p) and articulation marks (accents, slurs, and triplet markings).

This image shows a page of musical notation, likely a score for a piece of music. The notation is arranged in ten staves, each beginning with a treble clef. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is not explicitly shown but appears to be 4/4 based on the note values. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. A large, faint watermark is visible in the center of the page. The fourth staff contains the markings "v." and "III.".

Dionisio Agudo

ESTUDIO N° 18 D. AGUADO

Allegretto $\text{♩} = 100$ C 4

The musical score is written for guitar and consists of eight staves. It begins with the tempo marking 'Allegretto' and a metronome marking of 100. The key signature is one sharp (F#). The score includes various guitar techniques such as triplets, slurs, and fingering numbers. A large, faint watermark is visible in the center of the page.

This image displays a page of guitar tablature consisting of ten staves of music. The notation is written on a standard six-line staff with a treble clef. The music includes various rhythmic values (7, 4, 3, 2, 1) and fret numbers (0, 1, 2, 3, 4, 5) indicating fingerings. Several chord diagrams are labeled with letters and numbers: C4, C6, C8, C9, C11, C2, and C4. The music features various techniques such as triplets, slurs, and ties. The overall style is that of a guitar method book or a sheet of music for a specific piece.

CAPRICCIO

dalla I alla IX Posizione

L. LEGNANI

Allegretto

The musical score is written on eight staves in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 4/4 time signature. The tempo is marked 'Allegretto'. The score includes various guitar-specific notations such as fingerings (1-4), natural harmonics (0), and dynamic markings like 'p' (piano) and 'mf' (mezzo-forte). The piece is divided into sections labeled with Roman numerals: VII, I, VII, II, IV, III, IV, V, II, I, III, IV, V, II, I, II, I, IV, II, I, II. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and slurs. A large, faint watermark is visible in the center of the page.

rall. ..... *rit.* ..... *a tempo*

III II VI VII

p

VII II IV

mf

IV II

VII

IX I II I

VII IX I

p ..... *dolce*

IX

p

Matteo Carcassi

Melodische und fortschreitende Etüden

Matteo Carcassi:
opus 60

Allegro

stacc. *)

cresc.

f

mf

f

mf

fp

mf

p

III. - V. - VIII. - III. - IV. - 4

III. - V. - VIII. - III. -

dim.

f

Francisco Tárrega

Recuerdos de la Alhambra (F. Tárrega)

Andante

The musical score is written on seven staves. The first staff begins with the tempo marking 'Andante' and a treble clef. The music is in 3/4 time. The right hand part is characterized by a complex, repetitive rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The left hand part consists of a steady bass line with chords and single notes. The score includes various fingering numbers (1-5) and dynamic markings like 'f' and 'p'. There are also some performance instructions like 'C.8' and 'C.9' with dashed lines indicating specific techniques or positions.

First musical staff featuring a complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes, including triplets and accents. The bass line consists of quarter notes with circled numbers 1 through 5.

C.1

Second musical staff, marked 'C.1', continuing the rhythmic pattern with similar note values and accents.

Third musical staff, continuing the rhythmic pattern with various note values and accents.

C.2

Fourth musical staff, marked 'C.2', continuing the rhythmic pattern with various note values and accents.

Fifth musical staff, continuing the rhythmic pattern with various note values and accents.

Sixth musical staff, continuing the rhythmic pattern with various note values and accents.

Seventh musical staff, continuing the rhythmic pattern with various note values and accents.

C.2

C.1

C.2

C.2

C.2

dal & al # y-sigue

C.2

Musical staff 1: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of eighth-note patterns with various ornaments and slurs. The bass line features a steady eighth-note accompaniment. A circled '1' is present at the end of the staff.

C.2

Musical staff 2: Treble clef, 2/4 time signature. Similar to staff 1, it features eighth-note patterns with ornaments. A circled '1' is present at the end of the staff.

C.2

Musical staff 3: Treble clef, 2/4 time signature. This staff includes triplets in both the melody and the bass line. A circled '1' is present at the end of the staff.

Musical staff 4: Treble clef, 2/4 time signature. The melody is characterized by repeated eighth-note patterns with ornaments. A circled '1' is present at the end of the staff.

Musical staff 5: Treble clef, 2/4 time signature. Features eighth-note patterns with ornaments and slurs. A circled '1' is present at the end of the staff.

C.2

Musical staff 6: Treble clef, 2/4 time signature. Similar to staff 5, it features eighth-note patterns with ornaments. A circled '1' is present at the end of the staff.

C.2

Musical staff 7: Treble clef, 2/4 time signature. The staff concludes with a dynamic marking of *ppp* and a *ritard.* instruction. The final measures include a crescendo hairpin and various ornaments. A circled '1' is present at the end of the staff.

I. ALBENIZ
ASTURIAS

LEYENDA - PRELUDIO

Transcripción para guitarra de
ANDRES SEGOVIA

The musical score is written for guitar and consists of nine staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The piece is marked with a forte 'f' dynamic at the beginning. The notation includes various fingerings (i, m, p, 1-5), slurs, and dynamic markings such as 'p' and 'p.'. A section labeled 'C. 7º' is indicated in the final staff. The score is a transcription by Andrés Segovia of Isaac Albéniz's 'Asturias'.

C. 8²

C. 7²

C. 7² C. 8² C. 7²

C. 7²

C. 7^a

Pulgar

Pizzicato

arm. 8°

arm. 8°

arm. 8°

C. 4^a

C. 5^a

This musical score is written for guitar and consists of ten staves of notation. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Fingerings are indicated by circled numbers 1-5. Chord diagrams are shown as small grids with numbers 1-5. Performance instructions include *Quasi andante*, *Pizzicato*, and *mp*. Specific fingering instructions like *arm. 8°* and *arm. 12* are present. The score is annotated with several chord symbols: C.5⁷, C.7⁷, C.5⁷, C.7⁷, C.7⁷, C.5⁷, C.1⁷, C.5⁷, and C.1⁷. A *Sai* symbol is also visible. The piece concludes with a *mp* dynamic marking.

Miguel Llobet

Emilio Pujol

EL ABEJORRO

(Der Bienenstock)

Etüde für Gitarre

Vivace

p i m i p i m i p i m i p i m i

mp

f

p

p

p

VIII

p *mp*

p *mp*

p *mp*

p *mp*

VIII

subito p *mp*

p *mp*

3 6 5 4 5 3 6 3 3 2 0 2 0

2 0 2 3 2 0 2 2

poco rit.

0 3 0 1 0 1 0 2

p

1 0 1 0 1 0 2

mp

0 3 0 1 0 1 0 2

cre - - - - - scen -

1 0 1 0 1 0 2 0

- do -

8 *f*

8 *cresc.*

8 *ff*

8 *mp*

1/2 II III VI VII 1/2 XI
diminuendo

XII XI XII XI XII V
do pp arm. 8 pizz.

Prélud No 3

Andante

The musical score consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/4 time signature. The tempo is marked 'Andante' and the dynamic is 'mf'. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and accents. Fingerings are indicated by numbers 1-4. There are several circled numbers (1, 2, 3, 4) and other markings throughout the piece. The score is divided into sections labeled with Roman numerals: VI, III, VII, IV, V, and Coda. The tempo changes to 'Molto adagio e dolorido a tempo' in the seventh staff. The dynamic 'f' is used in the eighth staff. The piece concludes with a 'Coda' section. A large, semi-transparent watermark is visible across the center of the page.

Molto adagio e dolorido
a tempo

D. S. al ♩ e poi Coda

Coda

Andres Segovia

TANGO

Transcription de
ANDRÉS SEGOVIA

I. Albeniz

The musical score is written for guitar and consists of six staves. The first staff begins with a dynamic marking of *p* and a tempo marking of *grazioso*. The second staff includes a tempo marking of *a tempo* and a performance instruction of *poco rit.*. The third staff features a tempo marking of *marcato* and a performance instruction of *Arm*. The fourth staff includes a tempo marking of *rit.*. The fifth staff features a tempo marking of *a tempo* and a performance instruction of *Arm*. The sixth staff includes a performance instruction of *mf*. The score contains various musical notations, including chords, arpeggios, and fingering numbers (1-4) and circled numbers (1-4) indicating specific techniques or fingerings. Chord diagrams are provided for several chords, including C.VII and C.II. The piece is in 2/4 time and the key signature has one sharp (F#).

C. II C. IV..... C. IV

C. IV 1/2 C. II C. IV..... C. VI C. IX

C. X C. IX... C. II poco tenuto

p leggero a tempo poco rit.

a tempo

12

1/2 C. II C. II rit.

con manincolia

a tempo

Arm. 7 Arm. pizz. pizz.

pp